

ÉÉN GEMEENSCHAPPELIJK GELOOF

Bahá'í Wereldcentrum, 2005

Voorwoord

Met Ridván 2002 richtten wij een open brief tot de religieuze leiders van de wereld. Onze actie sproot voort uit het besef dat als aan de ziekte van de religieuze haat niet resoluut een halt wordt toegeroepen, er schokkende gevolgen dreigen waaraan maar weinig gebieden in de wereld zullen ontsnappen. In de brief werd met waardering gesproken over de successen van de interreligieuze beweging waaraan de bahá'ís vanaf het begin van haar ontstaan hebben trachten bij te dragen. Niettemin meenden wij dat we zo openhartig moesten zijn te zeggen, dat als we de religieuze crisis even serieus willen aanpakken als het geval is met andere vooroordelen die de mensheid teisteren, de georganiseerde religie dan in zichzelf een vergelijkbare moed moet opbrengen om boven vaste opvattingen die uit een ver verleden zijn overgeërfd uit te stijgen.

Wij hebben echter vooral onze overtuiging uitgesproken dat de tijd is aangebroken waarin religieuze leiders eerlijk en zonder verder uitstel de gevolgen onder ogen moeten zien van de waarheid dat God één is en dat, ondanks alle verscheidenheid van culturele vormen en menselijke interpretatie, religie evenzo één is. Het waren aanduidingen van deze waarheid waardoor de interreligieuze beweging in aanvang werd geïnspireerd en waardoor ze in stand werd gehouden tijdens de wisselvalligheden van de afgelopen honderd jaar. Zonder ook maar enigszins de geldigheid van de grote geopenbaarde geloven in twijfel te trekken heeft dit principe juist het vermogen hun voortdurende relevantie te verzekeren. Maar de erkenning van deze werkelijkheid moet, wil zij invloed kunnen uitoefenen, een centrale rol spelen in het religieuze discours. Vanuit deze gedachte meenden wij dat dit in onze brief duidelijk tot uitdrukking moest komen.

De reacties waren bemoedigend. Bahá'í-instellingen in de hele wereld zorgden ervoor dat duizenden exemplaren van het document werden verspreid onder invloedrijke personen van de belangrijke geloofsgemeenschappen. Terwijl het wellicht niet verbazend was dat de boodschap die erin stond in sommige kringen direct van tafel werd geveegd, rapporteerden bahá'ís dat zij over het algemeen hartelijk werden verwelkomd. Het was vooral ontroerend te merken dat veel ontvangers er duidelijk oprecht bezorgd over waren dat religieuze instellingen falen de mensheid hulp te bieden bij het omgaan met moeilijkheden die in wezen geestelijk en moreel van aard zijn. In de gesprekken kwam al snel aan de orde dat het noodzakelijk is dat er een fundamentele verandering komt in de manier waarop de gelovige massa's van de mensheid met elkaar omgaan. In een opmerkelijk aantal gevallen voelden degenen die de brief ontvingen zich ertoe bewogen de brief te vermenigvuldigen en onder de andere geestelijken van hun respectieve tradities te verspreiden. Wij koesteren de hoop dat ons initiatief als katalysator mag dienen en de weg laat zien naar een nieuwe opvatting over het doel van religie.

Hoe snel of langzaam deze verandering zich ook voltrekt, de bahá'ís moeten zich met hun eigen verantwoordelijkheid in deze kwestie bezighouden. De taak ervoor te zorgen dat overal mensen bij Zijn boodschap betrokken worden is een taak die Bahá'u'lláh in de eerste plaats op de schouders heeft gelegd van degenen die Hem hebben erkend. Dit is natuurlijk het werk dat de bahá'í-gemeenschap gedurende de hele geschiedenis van het Geloof heeft gedaan, maar de steeds sneller ineenslopende maatschappelijke orde schreeuwt wanhopig om de bevrijding van de religieuze geest uit de boeien die haar zolang hebben verhinderd de genezende invloed uit te oefenen waartoe zij het vermogen heeft. Als bahá'ís aan deze behoefte willen beantwoorden, moeten ze putten uit een diepgaand begrip van het proces waardoor het geestelijke leven van de mensheid zich ontwikkelt. Bahá'u'lláh's geschriften bieden inzichten die kunnen helpen om de bespreking van religieuze kwesties boven sektarische en voorbijgaande overwegingen uit te tillen. De verantwoordelijkheid om van deze geestelijke bron gebruik te maken is niet te

scheiden van het geschenk van het geloof zelf. “Religieus fanatisme en haat”, waarschuwt Bahá’u’lláh, “zijn een wereld verslindend vuur, waarvan niemand de vlammen kan doven. Alleen de Hand van goddelijk macht kan de mensheid van deze ellendige kwaal bevrijden...” In plaats van zich niet ondersteund te voelen in hun inspanningen om respons te geven, zullen bahá’ís steeds meer gaan beseffen dat de Zaak die zij dienen de speerpunt vormt van een bewustwording die bij mensen overal op de wereld plaatsvindt, ongeacht hun religieuze achtergrond en zelfs bij velen die geen enkele affiniteit met religie hebben.

Het overdenken van de uitdaging heeft ons er toe gebracht opdracht te geven tot de hiernavolgende verhandeling. “Eén gemeenschappelijk geloof”, onder onze supervisie vervaardigd, bespreekt relevante passages uit de geschriften van Bahá’u’lláh en geschriften van andere geloven, tegen de achtergrond van de huidige crisis. We bevelen de vrienden aan het stuk aandachtig te bestuderen.

Het Universele Huis van Gerechtigheid
Naw-Rúz 2005

ÉÉN GEMEENSCHAPPELIJK GELOOF

1. Er is alle reden voor vertrouwen dat de nu voor ons liggende periode in de geschiedenis veel ontvankelijker zal zijn voor inspanningen om Bahá’u’lláh’s boodschap te verspreiden dan het geval was in de eeuw die juist geëindigd is. Alle tekenen wijzen erop dat er een ware omwenteling in het menselijk bewustzijn op komst is.
2. In het begin van de twintigste eeuw had een materialistische interpretatie van de werkelijkheid zich zo compleet gevestigd dat deze tot het heersende wereldgeloof geworden was, voor zover dit het bestuur van de samenleving betrof. Hierbij was de beschaving van de menselijke natuur met geweld losgerukt uit de baan die zij eeuwenlang gevolgd had. Voor velen in het Westen leek het goddelijk gezag dat als het brandpunt van leiding had gefunctioneerd – hoe verschillend geïnterpreteerd dan ook – eenvoudigweg opgelost en verdwenen. De individuele mens werd grotendeels vrijgelaten om elke soort relatie aan te gaan waarvan hij geloofde dat deze zijn leven verbond met een wereld die boven het materiële bestaan uitsteeg, maar de samenleving als geheel ging met groeiend vertrouwen voort zich te bevrijden van de afhankelijkheid van een opvatting van het universum die op zijn best als fictie werd gezien en op zijn slechtst als opium, in beide gevallen een belemmering van de vooruitgang. De mensheid had haar lot in eigen hand genomen. Zij had door rationeel experimenteren en redeneren – zo deed men de mensen geloven – alle fundamentele kwesties in verband met het bestuur en de ontwikkeling van de mens opgelost.
3. Deze houding werd versterkt door de veronderstelling dat de waarden, idealen en disciplines die gedurende eeuwen waren aangekweekt nu betrouwbaar gevestigde en blijvende kenmerken van de menselijke natuur waren geworden. Ze hoefden alleen nog door opvoeding en onderwijs verfijnd te worden en bekrachtigd door wetgevende handelingen. De morele nalatenschap van het verleden bestond simpelweg uit de onschendbare erfenis van de mensheid die geen verdere interventies meer nodig had. Weliswaar zouden ongedisciplineerde individuen, groepen of zelfs naties de stabiliteit van de sociale orde blijven bedreigen en correctie nodig hebben. Maar de universele beschaving naar welks realisatie het menselijk ras door alle krachten van de geschiedenis was gedreven, was onweerstaanbaar aan het opkomen, geïnspireerd door seculiere opvattingen over de werkelijkheid. Het geluk van mensen zou het natuurlijke gevolg zijn van betere gezondheid, beter voedsel, beter onderwijs, betere levensomstandigheden – en het behalen van deze ongetwijfeld wenselijke doelen leek nu binnen het bereik van een samenleving die deze vastberaden nastreefde.

4. Aan het deel van de wereld waar de grote meerderheid van de wereldbevolking woont, waren de luchthartige aankondigingen van “God is Dood” grotendeels ongemerkt voorbij gegaan. De volkeren van Afrika, Azië, Latijns Amerika en de Stille Oceaan waren door de ervaring sinds lang gesterkt in de idee dat niet alleen de aard van de mens diepgaand door geestelijke krachten wordt beïnvloed, maar dat haar identiteit zelfs geestelijk is. Dus bleef religie, zoals altijd, fungeren als het hoogste gezag in het leven. Hoewel deze overtuigingen niet rechtstreeks met de ideologische revolutie die in het Westen plaatsvond werden geconfronteerd, werden ze er in feite wel door gemarginaliseerd op het terrein van de interactie tussen volkeren en naties. Nadat het dogmatische materialisme in alle belangrijke centra van macht en informatie op mondiaal niveau was doorgedrongen en er de macht in handen had gekregen, zorgde het ervoor dat geen enkele rivaliserende stem het vermogen behield om vragen te stellen bij projecten van wereldwijde economische exploitatie. Aan de culturele schade die al door twee eeuwen van koloniaal bewind was veroorzaakt werd een pijnlijke splijting tussen de innerlijke en uiterlijke ervaring van de getroffen volkeren toegevoegd, een toestand die in vrijwel alle aspecten van het leven doordrong. Niet bij machte om ook maar enige invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van hun toekomst of zelfs maar op het morele welzijn van hun kinderen, werden deze bevolkingen in een crisis gestort die anders was, maar in vele opzichten verwoestender dan de crisis die zich in Europa en Noord-Amerika ontwikkelde. Hoewel het geloof haar centrale rol in het bewustzijn behield bleek het onmachtig om de loop van de gebeurtenissen te beïnvloeden.

5. Tegen het einde van de twintigste eeuw leek dus niets onwaarschijnlijker dan een plotselinge opleving van religie als een onderwerp van brandend mondiaal belang. Toch is dat nu juist wat zich heeft voorgedaan in de vorm van een vloedgolf van angst en ongenoegen, waarvan een groot deel nog slechts vaag beseft wordt als zijnde het gevolg van een gevoel van geestelijke leegte. Oude religieuze conflicten, kennelijk ongevoelig voor de volhardende tactiek van de diplomatie, zijn opnieuw en met een ongekennde hevigheid opgedoken. Schriftuurlijke thema's, wonderbaarlijke verschijnselen en theologische dogma's die tot voor kort verworpen werden als overblijfselen uit een tijdperk van onwetendheid worden nu ernstig, zij het ongenueanceerd, in invloedrijke media behandeld. In veel landen zijn iemands religieuze overtuigingen van een nieuw en doorslaggevend belang bij de kandidaatstelling van gegadigden voor de politiek. Een wereld die in de veronderstelling leefde dat met de val van de Berlijnse Muur een tijdperk van internationale vrede was aangebroken, is nu gewaarschuwd dat zij in de greep is van een oorlog tussen beschavingen die gekenmerkt wordt door onverzoenlijke religieuze antipathieën. Boekwinkels, tijdschriftenverkopers, websites en bibliotheken hebben moeite om de schijnbaar onverzadigbare honger van het publiek naar informatie over religieuze en geestelijke onderwerpen te stillen. De dringendste factor voor verandering is misschien wel de schoorvoetende erkenning dat er geen geloofwaardige vervanging bestaat voor de kracht van religieuze overtuiging, een kracht die in staat is om zelfdiscipline op te wekken en de toewijding aan moreel gedrag te herstellen.

6. Naast de aandacht die religie, volgens de officiële opvatting, is begonnen af te dwingen bestaat er een wijdverspreide opleving van de spirituele zoektocht. Veelal uitgedrukt als een drang om een persoonlijke identiteit te ontdekken die meer is dan de puur lichamelijke, stimuleert deze ontwikkeling een grote hoeveelheid activiteiten, zowel positief als negatief van aard. Aan de ene kant heeft het streven naar rechtvaardigheid en de bevordering van de zaak van internationale vrede ook het effect nieuwe opvattingen over de rol van het individu in de samenleving teweeg te brengen. Op dezelfde wijze, maar dan gericht op het opwekken van steun voor veranderingen in maatschappelijke besluitvorming, zetten bewegingen als milieubescherming en feminisme mensen aan tot een nieuw onderzoek van hun zelfgevoel en hun doel in het leven. Een reden voor heroriëntatie, die in alle grote religieuze gemeenschappen plaats vindt is dat er steeds vaker gelovigen overstappen van traditionele afdelingen van het geloof van de ouders naar sekten die de spirituele zoektocht en de persoonlijke ervaring van hun leden het belangrijkste vinden. Aan de tegenovergestelde kant trekken buitenaardse

waarnemingen, “zelfontdekking” therapieën, overlevingstochten, charismatische extase, diverse New Age passies en de bewustzijnsverruimende werking die aan drugs en hallucinogenen wordt toegeschreven veel meer en meer verschillende soorten volgelingen dan het spiritisme of de theosofie ten tijde van een vergelijkbaar historisch keerpunt een eeuw geleden. Voor een bahá'í betekent de uitbreiding van culten en rituelen die misschien bij vele mensen weerstand oproepen, in de eerste plaats een herinnering aan het inzicht dat wordt uitgebeeld in het oude verhaal van Majnún die stof ging zeven tijdens zijn zoektocht naar de geliefde Laylí, hoewel hij wist dat zij zuiver uit geest bestond: “Ik zoek haar overal; mogelijk zal ik haar ergens vinden.”¹

7. De hernieuwde belangstelling voor religie is duidelijk nog lang niet op haar hoogtepunt, niet in haar uitgesproken religieuze gedaante noch in minder definieerbare spirituele vormen. Integendeel. Het verschijnsel is het resultaat van historische krachten die gestaag in kracht toenemen. Het algemene effect ervan is dat ze de zekerheid ondermijnen die door de twintigste eeuw aan de wereld was nagelaten, n.l. dat het materiële bestaan de ultieme werkelijkheid is.

8. De duidelijkste oorzaak van deze herwaarderingen is het bankroet van de materialistische onderneming zelf. Meer dan honderd jaar lang werd de vooruitgangsgedachte geïdentificeerd met economische ontwikkeling en met haar vermogen om te motiveren en maatschappelijke verbetering tot stand te brengen. De bestaande verschillen in opvatting vielen niet dit wereldbeeld aan, maar alleen de ideeën over hoe de doelstellingen ervan het best bereikt konden worden. De meest extreme vorm, het staalharde dogma van het “wetenschappelijk materialisme” trachtte elk aspect van de geschiedenis en het menselijk gedrag opnieuw te verklaren binnen het eigen beperkte kader. Welke humanitaire idealen sommige van de eerste aanhangers ook mogen hebben bezield, het universele gevolg was dat er totalitaire regimes uit voort kwamen die bereid waren elk mogelijk dwangmiddel te gebruiken om de levens van de ongelukkige volkeren die aan hen onderworpen waren te reguleren. Het doel dat als rechtvaardiging van zulke misstanden werd aangevoerd was de schepping van een nieuw soort samenleving die niet alleen de opheffing van armoede zou garanderen, maar ook geestelijke vervulling. Uiteindelijk, na tachtig jaar van toenemende dwaasheid en wreedheid, stortte de beweging als geloofwaardige gids voor de toekomst van de wereld ineen.

9. Andere experimentele maatschappelijke systemen, die weliswaar het gebruik van inhumane methoden afwezen, ontleenden evengoed wel hun morele en intellectuele drijfkracht aan dezelfde beperkte opvatting van de werkelijkheid. Het idee vestigde zich - omdat mensen in wezen egoïstische deelnemers zijn als het om hun economisch welzijn gaat - dat de opbouw van rechtvaardige en welvarende samenlevingen gegarandeerd kon worden door een of ander program dat men omschreef als modernisering. De laatste decennia van de twintigste eeuw bogen echter door onder een groeiende lading bewijzen van het tegendeel: de afbraak van het gezinsleven, stijgende criminaliteit, slecht functionerende onderwijssystemen, en een lijst van andere maatschappelijke pathologieën die doen denken aan de sombere woorden van Bahá'u'lláh's waarschuwing over de op handen zijnde toestand van de menselijke samenleving: “Haar toestand zal zo benard worden dat het niet juist en passend zou zijn deze nu bloot te leggen.”²

10. Het lot van wat de wereld sociale en economische ontwikkeling heeft leren noemen, heeft zonder twijfel aangetoond dat zelfs de meest idealistische motieven de fundamentele fouten van het materialisme niet kunnen corrigeren. Ontstaan in de nasleep van de chaos van de Tweede Wereldoorlog werd “ontwikkeling” verreweg de grootste en meest ambitieuze collectieve onderneming waar het mensdom ooit aan begonnen was. De humanitaire motivatie was even groot als de enorme materiele en technologische investering. Vijftig jaar later moet deze

onderneming, met erkenning van de indrukwekkende voordelen die ontwikkeling heeft gebracht, naar haar eigen maatstaven gemeten als een ontmoedigende mislukking beoordeeld worden. In plaats van de kloof te verkleinen tussen het welzijn van een klein deel van de mensenfamilie dat de voordelen van de moderniteit geniet en de toestand van de enorme bevolkingsgroepen die in uitzichtloze armoede gedompeld zijn, is de gezamenlijke inspanning die met zulke hoge verwachtingen begon er op uitgelopen dat de kloof zich heeft verwijd tot een gapende afgrond.

11. Het consumentisme, bij gebrek aan beter de huidige erfgenaam van het materialistische evangelie van menselijke vooruitgang, zit er niet mee dat de doelen waardoor het geïnspireerd wordt van voorbijgaande aard zijn. Voor de kleine minderheid van mensen die het zich kunnen permitteren zijn de voordelen die het biedt direct en de grondgedachte niet iets om je voor te schamen. Aangemoedigd door de afbraak van de traditionele moraliteit, is de vooruitgang van het nieuwe credo in wezen niet meer dan de triomf van de dierlijke impuls, even instinctief en blind als eetlust, ten langens leste bevrijd van de beperkingen door bovennatuurlijke wetten. Het duidelijkste slachtoffer is de taal. Neigingen die eens algemeen werden gehemeld als morele gebreken veranderen in vereisten voor sociale vooruitgang. Zelfzucht wordt een gewaardeerd commercieel hulpmiddel; diverse soorten van perversiteit claimen onbeschaamd de status van mensenrecht. Onder de dekking van geschikte eufemismen verwerven hebzucht, lust, onverschilligheid, trots – zelfs geweld – niet alleen brede acceptatie maar zelfs maatschappelijke en economische waarde. Ironisch genoeg hebben, evenals de woorden van hun betekenis zijn ontdaan, ook de materiële gemakken en verworvenheden waaraan de waarheid zo nonchalant is opgeofferd, hun betekenis verloren.

12. Het is duidelijk dat de vergissing van het materialisme niet ligt in de prijzenswaardige poging om de levensomstandigheden te verbeteren, maar in de kleingeestigheid en het ongerechtvaardigde zelfvertrouwen die zijn missie kenmerkten. Het belang van zowel materiele voorspoed als van de wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen die nodig zijn om deze te bereiken, is een thema dat als een rode draad door de geschriften van het Bahá'í-geloof loopt. Zoals echter vanaf het begin onvermijdelijk was, zijn willekeurige pogingen om het lichamelijke en materiële welzijn los te maken van de geestelijke en morele ontwikkeling van de mensheid uitgelopen op het verlies van de loyaliteit van precies die bevolkingsgroepen waarvan de belangen zogenaamd door de materialistische cultuur worden gediend. “Ziet hoe de wereld iedere dag door een nieuwe ramp wordt geteisterd”, waarschuwt Bahá'u'lláh. “Haar ziekte nadert het stadium van volslagen hopeloosheid, aangezien het de ware Geneesheer belet wordt het geneesmiddel toe te dienen, terwijl kwakzalvers met eerbied worden bejegend en volle vrijheid van handelen krijgen”.³

13. Naast de ontgoocheling over de beloften van het materialisme, is de mondiale integratie een veranderingskracht die de misvattingen over de werkelijkheid, die de mensheid naar de eenentwintigste eeuw meebracht, ondermijnt. Op het eenvoudigste niveau neemt deze de vorm aan van ontwikkelingen in de communicatietechnologie die ruime mogelijkheden schept voor interactie tussen de diverse volkeren van de planeet. Algemene toegang tot informatie vergemakkelijkt interpersoonlijke en intersociale uitwisseling, maar heeft tegelijkertijd tot gevolg dat de opeengehoopte kennis van de voorgaande eeuwen - tot voor kort voorbehouden aan bevoorrechte elites - overgaat naar het erfgoed van de hele mensenfamilie, zonder onderscheid van natie, ras of cultuur. Ondanks alle grote onrechtvaardigheden die door de mondiale integratie blijven bestaan – en zelfs verergeren – kan geen enkele goed geïnformeerde waarnemer ontkennen dat deze veranderingen stimuleren tot nadenken over de werkelijkheid. Met dit nadenken ontstond een twijfel aan alle gevestigd gezag, niet langer alleen dat van religie en moraliteit, maar ook aan het gezag van de regering, de academische wereld, de commercie, de media en ook meer en meer aan het gezag van de wetenschappelijke opinie.

14. Los van technologische factoren heeft de eenwording van de planeet andere, zelfs meer directe gevolgen voor het denken. Men kan bijvoorbeeld onmogelijk overschatten hoe groot de transformerende invloed is die het internationale massatoerisme op het mondiale bewustzijn uitoefent. Nog groter zijn de gevolgen van de enorme volksverhuizingen die de wereld heeft meegemaakt in de anderhalve eeuw sinds de Báb Zijn zending bekendmaakte. Miljoenen vluchtelingen die aan vervolging willen ontsnappen, rolden als vloedgolven heen en weer over de continenten van Europa, Afrika en Azië in het bijzonder. Te midden van het lijden dat door een dergelijke opschudding wordt veroorzaakt kan men de voortgaande integratie waarnemen van de rassen en culturen van de wereld als de inwoners van één mondiaal thuisland. Een gevolg hiervan is dat mensen van allerlei achtergrond worden blootgesteld aan de culturen en normen van anderen waarvan hun voorouders weinig of niets wisten. Hierdoor wordt een zoektocht naar zingeving op gang gebracht die onvermijdelijk is.

15. Het valt onmogelijk in te denken hoe anders de geschiedenis van de afgelopen anderhalve eeuw geweest zou zijn als iemand van de wereldleiders waartoe Bahá'ú'lláh zich richtte, de tijd had genomen om na te denken over een werkelijkheidsopvatting die door de morele geloofsbrieven van haar Auteur werd ondersteund, het soort morele geloofsbrieven waar zij naar hun zeggen de hoogste achting voor hadden. Het is voor een bahá'í onmiskenbaar dat, ondanks deze nalatigheid, de transformaties die in Bahá'ú'lláh's boodschap worden aangekondigd zich onweerstaanbaar aan het voltrekken zijn. Door gedeelde ontdekkingen en gedeelde kwellingen kwamen mensen van verschillende culturen oog in oog te staan met de gezamenlijke menselijkheid die net onder de oppervlakte van de veronderstelde identiteitsverschillen ligt. Of er nu in sommige samenlevingen koppig weerstand geboden wordt of het wordt ergens anders verwelkomd als een bevrijding van zinloze en verstikkende beperkingen, het gevoel dat de bewoners van de aarde inderdaad “de bladeren van één boom”⁴ zijn begint langzaam de standaard te worden waaraan de collectieve inspanningen van de mensheid worden afgemeten.

16. Het verlangen naar inzicht in het doel van het bestaan wordt ingegeven door vertrouwensverlies in de zekerheden van het materialisme en de voortgaande mondialisering, twee ontwikkelingen die elkaar versterken. Fundamentele waarden worden aangevallen; kleingeestige gehechtheden worden opgegeven; eisen die eens ondenkbaar waren worden aanvaard. Het is deze universele opschudding, legt Bahá'ú'lláh uit, die in de heilige geschriften van de religies uit het verleden wordt voorgesteld als “de dag der opstanding”: “De roep is aangeheven en de mensen zijn uit hun graf te voorschijn gekomen, en terwijl zij verzezen, keken zij verdwaasd rond”.⁵ Verborgen achter alle ontwrichting en pijn is er een proces gaande dat in wezen geestelijk is. “De bries van de Albarmhartige heeft gewaaid en de zielen worden opgewekt in het graf van hun lichaam”.⁶

17. Door de geschiedenis heen waren de grote religies de belangrijkste instrumenten voor geestelijke ontwikkeling. Voor de meeste volkeren op aarde hebben de geschriften van elk van de geloofssystemen, in Bahá'ú'lláh's woorden, gefungeerd als “de Stad van God”,⁷ een bron van kennis die het bewustzijn geheel omvat en zo meeslepend is dat hij de oprechten begiftigt met een “nieuw oog, een nieuw oor, een nieuw hart en een nieuw verstand”⁸ In een enorme hoeveelheid literatuur waar alle religieuze culturen aan hebben bijgedragen, wordt verslag gedaan van de transcendente ervaring waarover door generaties zoekers werd gerapporteerd. Gedurende duizenden jaren vormden de levens van hen die reageerden op wenken van het Goddelijke een inspiratie voor adembenemende prestaties in de muziek, architectuur en de andere kunsten, daarmee eindeloos de ervaring van de ziel herhalend voor miljoenen medegelovigen. Geen andere kracht in het leven is in staat geweest om in mensen vergelijkbare

kwaliteiten van heldhaftigheid, zelfopoffering en zelfdiscipline op te wekken. Op maatschappelijk niveau vertaalden de er uit voortvloeiende morele principes zich herhaaldelijk in universele wetgeving, die menselijke relaties reguleerde en verbeterde. In perspectief gezien verschijnen de grote godsdiensten als de voornaamste drijvende krachten van het beschavingsproces. Iets anders te beweren komt neer op het verloochenen van historisch bewijs.

18. Waarom wordt deze reusachtig rijke erfenis dan niet gebruikt als het centrale toneel voor de huidige wederopleving van de geestelijke zoektocht? Aan de rand ervan worden ernstige pogingen gedaan om de leringen waaruit de respectievelijke geloven ontstonden te herformuleren in de hoop ze met een nieuwe aantrekkingskracht te bezielen. Maar het grootste deel van het zoeken naar zingeving is diffuus, individualistisch en onsaamenhangend van karakter. De heilige boeken zijn niet veranderd; de morele principes die er in staan hebben niets van hun geldigheid verloren. Iedereen die oprecht vragen aan de Hemel stelt zal een antwoordende stem kunnen ontdekken in de Psalmen of in de Upanishaden. Elk mens met enig idee van de Werkelijkheid die boven deze materiele realiteit uitstijgt, zal in het hart geraakt worden door de woorden waarmee Jezus of Boeddha hierover zo intiem spreken. De apocalyptische visioenen in de Koran blijven zijn lezers dringend verzekeren dat het verwezenlijken van rechtvaardigheid centraal staat in de Goddelijke bedoeling. Ook lijken de levens van helden en heiligen in hun wezenlijke kenmerken niet minder zinvol dan ze waren toen deze levens eeuwen geleden werden geleefd. Voor veel religieuze mensen is daarom ook het feit dat de zoektocht zich niet met vertrouwen naar religie's bekende wegen heeft gekeerd het pijnlijkste aspect van de huidige beschavingscrisis.

19. Het probleem is natuurlijk tweeledig. De rationele ziel leeft niet alleen in een privé-sfeer, maar is een actieve deelnemer aan een maatschappelijke orde. Hoewel de ontvangen waarheden van de grote geloven hun geldigheid behouden, is de dagelijkse ervaring van een mens in de eenentwintigste eeuw onvoorstelbaar anders dan die hij of zij zou hebben gekend in de tijden waarin deze leiding werd geopenbaard. Democratische besluitvorming heeft de relatie van het individu ten aanzien van gezag fundamenteel veranderd. Met groeiend vertrouwen en groeiend succes eisen vrouwen rechtmatig hun recht op volledige gelijkwaardigheid met mannen op. Revoluties in wetenschap en technologie veranderen niet alleen het functioneren maar ook de visie op de samenleving, zelfs op het bestaan. Universele opvoeding en een explosieve toename van nieuwe terreinen voor creativiteit leveren inzichten op die sociale bewegelijkheid en integratie stimuleren en kansen scheppen waarvan het recht de burger aanmoedigt volop te profiteren. Stamcelonderzoek, kernenergie, seksuele identiteit, ecologische spanning en het gebruik van rijkdom roepen op z'n minst maatschappelijke vraagstukken op die nog nooit eerder aan de orde zijn geweest. Deze, en talloze andere veranderingen die ieder aspect van het leven van de mens beïnvloeden hebben een nieuwe wereld van dagelijks keuzes voor zowel de maatschappij als haar leden tot stand gebracht. Wat niet veranderd is, is de onontkoombare verplichting om zulke keuzes te maken, of ze nu goed of slecht uitvallen. Hierbij komt de geestelijke aard van de huidige crisis het scherpst in beeld, omdat de meeste beslissingen die moeten worden genomen niet alleen maar praktisch zijn, maar moreel. Daarom is het verlies van geloof in de traditionele religie voor een groot deel het onvermijdelijke gevolg van de mislukking om hierin de leiding te vinden die nodig is om succesvol en met vertrouwen met de moderniteit om te gaan.

20. Een tweede hindernis voor een hernieuwde opkomst van overgeërfde geloofssystemen als het antwoord op de geestelijke hunkering van de mensheid, zijn de al genoemde gevolgen van mondiale integratie. Op de hele planeet komen mensen die binnen een bepaald religieus referentiekader zijn grootgebracht, plotseling in nauw contact met anderen die overtuigingen en gebruiken hebben die op het eerste gezicht onverzoenlijk lijken met die van henzelf. De verschillen kunnen de aanleiding vormen tot een defensieve houding, sluimerende haatgevoelens en openlijk conflict en in feite gebeurt dit ook vaak. In veel gevallen is het resultaat echter dat

het eerder tot een heroverweging van de ontvangen doctrine oproept en stimuleert tot pogingen gezamenlijke waarden te ontdekken. De steun die diverse interreligieuze activiteiten genieten is ongetwijfeld voor een groot deel te danken aan dit soort reacties onder het grote publiek. Het is onvermijdelijk dat met die toenaderingen twijfel opkomt over religieuze leerstellingen die omgang en begrip belemmeren. Als mensen met een overtuiging die fundamenteel van die van mij lijkt te verschillen niettemin toch een moreel leven leiden dat bewondering verdient, wat maakt mijn geloof dan nog superieur aan dat van hen? En omgekeerd, als alle grote religies bepaalde fundamentele waarden gezamenlijk hebben, geven dogmatische toevoegingen dan niet het risico dat ze alleen maar ongewenste barrières tussen mij en mijn burens verhogen?

21. Daarom zullen in deze tijd maar weinig van de mensen die een bepaalde mate van objectieve kennis van het onderwerp hebben, de illusie koesteren dat ook maar één van de gevestigde religieuze stelsels van het verleden de rol van gids voor de mensheid in de vraagstukken van het moderne leven op zich kan nemen, zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat voor dat doel de verschillende afscheidingen van die religie bijeen zouden komen. Elk van de religies die door de wereld als onafhankelijk worden beschouwd zit vast in de vorm die door haar gezaghebbende geschriften en haar geschiedenis is geschapen. Omdat zij haar geloofssysteem niet op zo'n manier kan aanpassen dat het vanuit de gezaghebbende woorden van haar Stichter gerechtvaardigd kan worden, kan zij eveneens geen adequaat antwoord bieden op de talloze vragen die door de sociale en intellectuele evolutie worden opgeworpen. Hoe beangstigend dit voor velen ook mag zijn, het is niet meer dan een inherent kenmerk van het evolutionaire proces. Alle pogingen om een soort ommekeer te forceren kunnen slechts leiden tot nog grotere ontgoocheling wat de religie betreft en religieuze strijd aanwakkeren.

22. Het dilemma is zowel kunstmatig als zelf opgelegd. De wereldorde, als deze zo genoemd kan worden, waarin bahá'ís in deze tijd werken om Bahá'u'lláh's boodschap door te geven, is er een waarin zulke fundamentele misvattingen over de menselijke aard en over sociale evolutie heersen dat ze de intelligentste en bestbedoelde pogingen tot verbetering van de mensheid belemmeren. Dit geldt vooral voor de verwarring rond bijna elk aspect van het onderwerp religie. Om adequaat op de geestelijke behoeften van hun burens te kunnen reageren zullen bahá'ís een grondig inzicht in de betrokken vraagstukken moeten verwerven. Hoeveel verbeeldingskracht deze moeilijke taak vereist, kan worden afgeleid uit het advies dat bestaat uit misschien wel de meest voorkomende en met klem herhaalde aansporing in de geschriften van hun geloof: om te "mediteren", te "overpeinzen", "na te denken".

23. Het is een gemeenplaats in het publieke debat dat met "religie" de grote hoeveelheid sekten wordt bedoeld die momenteel bestaan. Geen wonder dat een dergelijke suggestie bij anderen meteen het protest uitlokt dat met religie eerder een van de grote onafhankelijke geloofsstelsels uit de geschiedenis wordt bedoeld die hele beschavingen hebben gevormd en geïnspireerd. Dit standpunt stuit echter weer op de onvermijdelijke vraag waar men deze historische geloven in de huidige tijd kan vinden. Waar vinden we precies het "jodendom", het "boeddhisme", het "christendom", de "islam" en de anderen, daar ze duidelijk niet kunnen worden vereenzelvigd met de onverzoenlijk tegenover elkaar staande organisaties die beweren dat zij met gezag uit hun naam spreken? Het probleem wordt daar echter nog niet mee opgelost. Vrijwel zeker zal er nog een andere reactie op de vraag zijn n.l. dat met religie eenvoudigweg een levenshouding wordt bedoeld, een gevoel van verbinding met een Werkelijkheid die het materiele bestaan overstijgt. Zo beschouwd is religie een eigenschap van de individuele mens, een impuls die zich niet laat organiseren, een ervaring die universeel beschikbaar is. Maar zo'n oriëntatie zal echter weer door een meerderheid van religieus ingestelde mensen gezien worden als een gebrek aan het gezag van zelfdiscipline en aan de verenigende invloed die aan religie betekenis geeft. Sommige tegensprekers zullen zelfs beweren dat religie, integendeel, juist de levensstijl kenmerkt van

mensen die, net als zichzelf, strenge regimes van dagelijks ritueel en zelfonthechting hebben aangenomen die hen helemaal afzonderen van de rest van de samenleving. Wat al deze verschillende opvattingen gemeen hebben is de mate waarin een verschijnsel waarvan we erkennen dat het boven het bereik van de mens uitgaat, niettemin geleidelijk aan gevangen werd binnen conceptuele grenzen die door mensen zijn bedacht - organisatorisch, theologisch, proefondervindelijk of ritualistisch.

24. De leringen van Bahá'ú'lláh snijden door deze wirwar van onsamenhangende standpunten heen en herformuleren daarmee vele waarheden die zich, expliciet of impliciet, in de kern van alle goddelijke openbaring bevinden. Hoewel het op geen enkele manier een uitgebreide interpretatie van Zijn intentie is, maakt Bahá'ú'lláh duidelijk dat pogingen om de Werkelijkheid van God in catechismus en geloofsbelijdenis te vangen of voor te stellen, oefeningen in zelfbedrog zijn: "Voor ieder scherpziend en verlicht hart is het duidelijk dat God, de onkenbare Essentie, het goddelijk Wezen, onmetelijk verheven is boven iedere menselijke eigenschap, zoals lichamen bestaan, stijgen en neerdalen, vooruitgang en teruggang. Verre zij het van Zijn heerlijkheid dat de menselijke tong Zijn lof naar behoren kan verkondigen of het mensenhart Zijn onpeilbaar mysterie bevatten."⁹ Het middel waardoor de Schepper van alle dingen in wisselwerking staat met de zich immer ontwikkelende schepping die hij tot stand heeft gebracht, is de verschijning van profetische Figuren die de eigenschappen van een ontoegankelijke Goddelijkheid manifesteren: "Daar de deur tot de kennis van de Aloude der Dagen aldus voor alle wezens is gesloten, deed de Bron van oneindige genade deze stralende Juwelen van Heiligheid uit het rijk van de geest verschijnen in de edele vorm van de menselijke tempel en zich aan alle mensen openbaren, opdat zij aan de wereld de geheimen van het onveranderlijke Wezen kunnen meedelen en vertellen van de subtiliteiten van Zijn onvergankelijke Essentie."¹⁰

25. Durven oordelen over de Boodschappers van God en de een daarbij boven de ander verheffen, zou inhouden dat we toegeven aan de illusie dat de Eeuwige en Alomvattende onderworpen is aan de grillen van menselijke voorkeur. "Het is u overduidelijk", luiden Bahá'ú'lláh's exacte woorden, "dat alle Profeten de Tempels zijn van Gods Zaak, verschenen in verschillende stoffelijke omhulsels. Indien gij met scherpziende blik wilt waarnemen, dan zult gij zien dat zij allen verblijven in dezelfde tabernakel, zich verheffen in dezelfde hemel, gezeten zijn op dezelfde troon, dezelfde taal spreken en hetzelfde Geloof verkondigen".¹¹ En verder nog te denken dat de aard van deze unieke Figuren gevat kan of moet worden in theorieën die aan de fysieke ervaring zijn ontleend is even aanmatigend. Wat met "kennis van God" bedoeld wordt, legt Bahá'ú'lláh uit, is kennis van de Manifestaties Die Zijn wil en eigenschappen openbaren, en hierdoor komt de ziel in intiem contact met een Schepper Die anders boven taal en bevattingsvermogen verheven is: "Ik getuig", verklaart Bahá'ú'lláh over de rang van de Manifestatie van God, "...dat door Uw schoonheid de schoonheid van de Aangebedene is ontsluitend en door Uw gelaat het gelaat van de Innig-Begeerde heeft geschenen..."¹²

26. Op deze manier opgevat, maakt religie de ziel bewust van haar mogelijkheden die op andere wijze onvoorstelbaar zijn. Naar de mate waarin een mens leert te profiteren van de invloed van de openbaring van God voor zijn tijdperk, raakt zijn aard steeds meer doortrokken van de eigenschappen van de goddelijke wereld: "Door de leringen van deze Dagster van Waarheid", legt Bahá'ú'lláh uit, "zal ieder mens vooruitgaan en zich te ontwikkelen totdat alle verborgen krachten, waarmede zijn ware wezen werd begiftigd, aan de dag kunnen treden".¹³ Aangezien het doel van de mensheid inhoudt dat zij "een immer voortschrijdende beschaving"¹⁴ uitdraagt, is een van de buitengewone krachten die religie bezit het vermogen om degenen die geloven te bevrijden van de beperkingen van de tijd en hen tot offers te brengen omwille van generaties die honderden jaren later zullen leven. Inderdaad, omdat de ziel onsterfelijk is, wordt ze door de bewustwording van haar ware aard gesterkt om, niet alleen in deze wereld maar nog directer in de werelden hierna, dienstbaar te zijn aan het evolutionaire proces: "Het licht dat deze zielen uitstralen" verklaart Bahá'ú'lláh, "veroorzaakt de vooruitgang van de wereld en de

ontwikkeling van haar volkeren... Alles moet een oorzaak, een stuwende kracht, een bezielend beginsel hebben. Deze zielen en zinnebeelden van onthechting zijn en zullen de voornaamste stuwkracht blijven in de bestaanswereld.”¹⁵

27. Geloof is dus een noodzakelijke en onuitblusbare behoefte van de soort die door een invloedrijke moderne denker werd omschreven als “evolutie die zich van zichzelf bewust wordt.”¹⁶ Als de natuurlijke uitdrukking van geloof kunstmatig wordt belemmerd - en de gebeurtenissen in de twintigste eeuw leveren hiervoor droevig en overtuigend bewijsmateriaal - zal deze voorwerpen van aanbidding uitvinden die, hoe onwaardig of zelfs vernederend ook, enigszins de hunkering naar zekerheid kunnen stillen. Het is een impuls die zich niet laat ontkennen.

28. Om kort te gaan, door het voortgaande proces van openbaring toont Degene Die de Bron is van het kennissysteem dat wij religie noemen aan dat het systeem integer is en vrij van de tegenstellingen die door sektarische ambities worden opgelegd. Het werk van elk van de Manifestaties van God bezit een autonomie en een gezag die boven beoordeling verheven zijn; het is eveneens een stadium in de oneindige ontvouwing van één enkele Werkelijkheid. Omdat de opeenvolgende openbaringen van God tot doel hebben de mensheid bewust te maken van haar vermogens en verantwoordelijkheden als de beheerder van de schepping, is dit proces niet slechts een zich herhalend, maar een voortgaand proces dat alleen binnen deze context ten volle begrepen kan worden.

29. Bahá'ís kunnen op geen enkele manier beweren dat zij op dit vroege tijdstip meer dan een miniem deel begrijpen van de waarheden die inherent zijn aan de openbaring waarop hun geloof is gebaseerd. Verwijzend naar de evolutie van de Zaak, zei de Behoeder bijvoorbeeld: “Het enige wat redelijkerwijs in ons vermogen ligt, is te proberen een glimp op te vangen van het eerste schijnsel van de beloofde Dageraad, die in de volheid der tijden de duisternis die de mensheid heeft omgeven moet verjagen.”¹⁷ Behalve dat dit feit ons aanzet tot nederigheid, herinnert het er ons ook voortdurend aan dat Bahá'ú'lláh geen nieuwe religie in het leven heeft geroepen die naast de huidige veelheid van religieuze organisaties staat. Hij heeft veeleer het hele concept van religie als de belangrijkste drijvende kracht voor de ontwikkeling van het bewustzijn vernieuwd. Zoals het menselijk ras in al zijn verscheidenheid één enkele soort is, zo is ook de interventie waardoor God de in deze soort sluimerende eigenschappen van geest en hart cultiveert, één enkel proces. De helden en heiligen zijn de helden en heiligen van alle stadia in de worsteling; de successen zijn successen van alle stadia. Dit is de standaard die in het leven en werk van de Meester wordt getoond en waarmee vandaag de dag wordt gewerkt in een bahá'í-gemeenschap die de erfgenaam is geworden van de hele geestelijke nalatenschap van de mensheid, een erfenis die voor alle volkeren van de wereld in gelijke mate beschikbaar is.

30. Het terugkerende bewijs van het bestaan van God is daarom dat Hij Zich vanaf onheuglijke tijden herhaaldelijk heeft gemanifesteerd. In ruimere zin, zoals Bahá'ú'lláh uitlegt, vertegenwoordigt het grote epos van de religieuze geschiedenis van de mensheid de vervulling van het “Verbond”, de blijvende belofte waardoor de Schepper van alle dingen het ras verzekert van de onophoudelijke leiding die essentieel is voor zijn geestelijke en morele ontwikkeling en de mensheid oproept om zich deze waarden eigen te maken en er uitdrukking aan te geven. Het staat iemand vrij, als dat zijn doel is, om via historische interpretaties van het bewijs de unieke rol van deze of gene Boodschapper van God te betwisten. Maar dat soort speculatie is van geen enkel nut bij het verklaren van ontwikkelingen die het denken hebben getransformeerd en veranderingen in menselijke relaties hebben teweeggebracht die van kritiek belang waren voor de maatschappelijke ontwikkeling. Met tussenpozen en zo zelden dat de bekende gevallen op tien vingers geteld kunnen worden, verschenen de Manifestaties van God, waren allemaal zeer expliciet met betrekking tot het gezag van Zijn leringen en hebben allemaal een invloed op de vooruitgang van de beschaving uitgeoefend die onvergelijkbaar veel groter is dan die van elk

ander verschijnsel in de geschiedenis. “Overdenk de stonde waarop de verheven Manifestatie van God zich aan de mensen openbaart”, legt Bahá’u’lláh uit, “Aleer dat uur aanbreekt, is het Aloude Wezen dat nog onbekend is aan enig mens en het Woord van God nog niet heeft gesproken, de Alwetende in een wereld waarin geen mens Hem kende. Hij is met recht de Schepper zonder een schepping.”¹⁸

31. Het bezwaar dat het meest tegen de hiervoor genoemde opvatting van religie wordt ingebracht is de bewering dat de verschillen tussen de geopenbaarde geloven zo fundamenteel zijn dat het de feiten geweld aandoet ze voor te stellen als stadia of aspecten van één verenigd waarheidsysteem. Gezien de verwarring die rond de aard van religie heerst is de reactie begrijpelijk. Maar een dergelijke tegenwerping vormt voor bahá’ís hoofdzakelijk een uitnodiging om de principes die hier besproken worden duidelijker in de evolutionaire context die in Bahá’u’lláh’s geschriften gegeven wordt te plaatsen.

32. De bedoelde verschillen vallen of in de categorie van gebruiken of in die van doctrines, die beide voorgesteld worden als het doel van de betreffende geschriften. In het geval van religieuze gewoonten die het persoonlijke leven beheersen kan het helpen om het onderwerp tegen de achtergrond van vergelijkbare elementen uit het materiele leven te bekijken. Het is erg onwaarschijnlijk dat verschillen in hygiëne, kleding, medicijnen, voeding, vervoer, oorlogvoering, bouw- of economische activiteit, hoe opvallend dan ook, nog langer serieus te berde worden gebracht om de theorie te ondersteunen dat de mensheid in feite niet één uniek volk vormt. Tot aan het begin van de twintigste eeuw waren zulke simpele argumenten gemeengoed. Maar historisch en antropologisch onderzoek voorziet nu in een consistent overzicht van het proces van de culturele evolutie waardoor deze en talloze andere uitdrukkingen van menselijke creativiteit tot stand kwamen, via opeenvolgende generaties werden doorgegeven, geleidelijk veranderingen ondergingen en zich vaak verspreidden om de levens van mensen in verre landen te verrijken. Dat hedendaagse samenlevingen een breed spectrum van zulke verschijnselen laten zien impliceert daarom op geen enkele manier een vaste en onveranderlijke identiteit van de betrokken volkeren. Het onderscheidt alleen het stadium waar bepaalde groepen doorheen gaan, of minstens kortgeleden doorheen gingen. Niettemin bevinden al deze culturele uitingen zich nu in een veranderingsfase als gevolg van de spanningen door planetaire integratie.

33. Bahá’u’lláh wijst er op dat één zelfde evolutionair proces het religieuze leven van de mensheid kenmerkt. Het typerende verschil zit in het feit dat - anders dan het simpelweg tonen van toevalligheden uit de werkwijze die de geschiedenis doorlopend hanteert, namelijk het leren door vallen en opstaan - in alle gevallen de normen duidelijk waren omschreven als integrale kenmerken van de ene of de andere openbaring van het goddelijke, vastgelegd in geschriften, waarvan de integriteit nauwgezet eeuwenlang werd behouden. Terwijl bepaalde elementen van elke gedragscode op den duur hun doel zouden bereiken en tenslotte door kwesties van andere maatschappelijke aard, die voortkwamen uit het proces van sociale evolutie overschaduwde worden, zou de code zelf niets aan gezag inboeten gedurende de lange periode van menselijke vooruitgang waarin hij een vitale rol speelde in de opvoeding van gedrag en houding. “Deze beginselen en wetten, deze stevig verankerde en machtige stelsels”, verzekert Bahá’u’lláh, “zijn uit één Bron voortgekomen en zijn de stralen van één Licht. Dat zij onderling verschillen, is toe te schrijven aan de gewijzigde behoeften van het tijdperk waarin zij werden verkondigd.”¹⁹

34. Beweren dat de verschillen in verordeningen, voorschriften en andere gebruiken een belangrijk bezwaar vormen voor het idee van de wezenlijke eenheid van de geopenbaarde religies, betekent daarom ook het missen van het doel dat deze voorschriften dienden. Erger nog,

het betekent het missen van het fundamentele onderscheid tussen de eeuwige en de tijdgebonden elementen van de functie van religie. De wezenlijke boodschap van religie is onveranderbaar. Dit is, in Bahá'u'lláh's woorden, "het onveranderlijke geloof van God, eeuwig in het verleden, eeuwig in de toekomst."²⁰ De rol van religie als wegwijzer voor de ziel naar een steeds volwassener relatie met haar Schepper – en in het begiftigen van de ziel met een steeds ruimere mate van morele autonomie aangaande het disciplineren van de dierlijke impulsen van de menselijke aard – deze rol is in het geheel niet in strijd met het geven van aanvullende leiding die het proces van beschavingsopbouw versterkt.

35. In het concept van progressieve openbaring ligt de grootste nadruk op de erkenning van de openbaring van God wanneer deze verschijnt. Dat het merendeel van de mensheid in dit opzicht faalde, heeft hele bevolkingen telkens opnieuw veroordeeld tot een ritualistische herhaling van voorschriften en gebruiken lang nadat deze hun doel hadden bereikt en alleen nog maar de morele vooruitgang te niet deden. Helaas is in deze tijd het bagatelliseren van religie een consequentie van dat falen. Juist op het punt in haar collectieve ontwikkeling waarop de mensheid met de uitdagingen van de moderniteit begon te worstelen, begon de geestelijke bron waarvan ze voornamelijk afhankelijk was voor morele moed en verlichting in hoog tempo een onderwerp van spot te worden, eerst op de plaatsen waar besluiten werden genomen over welke kant het op moest met de maatschappij en tenslotte in steeds bredere kringen van de bevolking. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat dit vertrouwensverraad, het verschrikkelijkste van alle waaronder het vertrouwen van de mens heeft geleden, op den duur de fundamenten van geloof zelf zou ondermijnen. Daarom spoort Bahá'u'lláh zijn lezers herhaaldelijk aan om diep na te denken over de lering die uit deze terugkerende fouten is te trekken: "Denk er eens goed over na wat de reden is geweest voor een dergelijke verloochening..."²¹ "Wat kon de reden zijn geweest voor een dergelijk verloochenen en ontwijken...?"²² "Wat kon de oorzaak zijn van zoveel twist en strijd...?"²³ "Overweeg wat de beweegredenen kon zijn geweest..."²⁴

36. Nog schadelijker voor het religieuze inzicht is theologische aanmatiging. De dominante rol die de geestelijkheid speelt vormt een hardnekkig kenmerk van het sektarische verleden van religie. Door het ontbreken van schriftuurlijke teksten waarmee een ontegensprekelijk institutioneel gezag kon worden gevestigd, slaagden klerikale elites erin zich de exclusieve macht over de interpretatie van de goddelijke bedoeling toe te eigenen. Hoe verschillend de motieven ook mogen zijn geweest, de tragische gevolgen waren dat de stroom van inspiratie werd belemmerd, dat onafhankelijke intellectuele activiteit werd ontmoedigd, dat de aandacht werd gericht op minutieuze details van rituelen en dat er te vaak haat en vooroordeel ontstond jegens degenen die een ander religieus pad volgden dat afweek van dat van zelfbenoemde geestelijke leiders. Hoewel niets de scheppende kracht van goddelijke interventie kon afhouden van zijn gestage bewustzijnsverhogende werk, werd de omvang van wat in elk tijdperk bereikt kon worden hoe langer hoe meer belemmerd door zulke kunstmatig opgeworpen obstakels.

37. In de loop van de tijd lukte het de theologie om in de kern van elk van de grote religies een gezag op te bouwen dat parallel liep aan, en zelfs vijandig van karakter was jegens, de geopenbaarde leringen waarop de traditie gebaseerd was. De vertrouwde parabel van Jezus over de landeigenaar die zaad zaaide op zijn veld, behandelt zowel de kwestie als haar gevolgen voor de huidige tijd: "Terwijl de mensen sliepen kwam zijn vijand onkruid tussen het zaad zaaïen en vertrok weer."²⁵ Toen zijn knechten voorstelden om het uit te trekken, antwoordde de landeigenaar, "Nee, want dan zouden jullie met het onkruid ook het graan lostrekken. Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst, dan zal ik wanneer het oogsttijd is tegen de maaiers zeggen: Wied eerst het onkruid, bind het in bundels bij elkaar en verbrand het. Breng dan het graan bijeen in mijn schuur."²⁶ In de Koran is de strengste veroordeling gereserveerd voor de geestelijke schade die door deze concurrerende hegemonie wordt veroorzaakt: "Zeg, de dingen die mijn Heer heeft verboden zijn: schandelijke daden, openlijk of in het geheim, zonden en

overtredingen tegen de waarheid of de rede; het zich opstellen als partners van God, waarvoor hij geen toestemming heeft gegeven; en het zeggen van dingen over God waarvan u niets weet.”²⁷ Voor het moderne denken is het uiterst tegenstrijdig dat generaties theologen, die met hun pressie op de religie precies het verraad belichamen dat in deze teksten zo streng wordt veroordeeld, deze zelfde waarschuwing proberen te gebruiken als wapen om protesten tegen hun usurpatie van het goddelijke gezag te onderdrukken.

38. In feite raakte elke nieuwe fase van de zich steeds verder ontvouwende openbaring van geestelijke waarheid bevroren in de tijd en in een reeks letterlijke voorstellingen en interpretaties, waarvan vele waren overgenomen uit culturen die zelf moreel uitgeput waren. Wat de waarde ervan ook is geweest in eerdere stadia van de evolutie van het bewustzijn, opvattingen over lichamelijke wederopstanding, een paradijs vol vleeselijke lusten, pantheïstische wonderen en dergelijke, veroorzaken vandaag de dag scheidingsmuren en conflicten in een tijdperk waarin de aarde letterlijk één vaderland is geworden en mensen moeten leren om zichzelf te zien als de burgers ervan. Binnen deze context kan men de redenen begrijpen voor de hevigheid van Bahá’u’lláh’s waarschuwingen omtrent de barrières die door de dogmatische theologie worden opgeworpen op het pad van hen die de wil van God trachten te begrijpen: “O godsdienstleiders! Weeg het Boek van God niet volgens de onder u gangbare maatstaven en wetenschappen, want het Boek zelf is de nimmer falende Waag die onder de mensen gevestigd is.”²⁸ In Zijn Tafel aan Paus Pius IX, adviseert Hij de paus dat God in deze tijd “in de vaten van gerechtigheid...heeft opgeborgen” alles wat blijvend is in religie en “in het vuur heeft geworpen wat daar thuishoort”²⁹

39. Bevrijd van het struikgewas waarmee de theologie het religieuze inzicht heeft omgeven, kan het verstand bekende schriftuurlijke passages door de ogen van Bahá’u’lláh bekijken. “Ongeëvenaard is deze Dag,” verzekert Hij, “want hij is als het oog voor voorbijgane tijdperken en eeuwen en als een lichtschijsel op de duisternis der tijden.”³⁰ De opvallendste waarneming die het gebruik van dit gezichtspunt oplevert is de eenheid van doel en principe die vooral door heel de Joodse geschriften, het Evangelie en de Koran heen loopt, hoewel echo’s ervan gemakkelijk in de geschriften van andere religies in de wereld te herkennen zijn. Herhaaldelijk komen dezelfde verenigende thema’s naar boven uit de matrix van voorschrift, vermaning, verhaal, symbolisme en uitleg waarin ze zijn geplaatst. Van deze fundamentele waarheden is verreweg de kenmerkendste de voortschrijdende verwoording en de krachtige verzekering van de eenheid van God, Schepper van alle bestaan, zowel van de waarneembare wereld als van de rijken die daar boven uit stijgen. “Ik ben de Heer,” verklaart de Bijbel, “er is geen ander, buiten mij is er geen God,”³¹ en dezelfde opvatting ondersteunt de latere leringen van Christus en Mohammed.

40. De mensheid – brandpunt, erfgenaam en beheerder van de wereld – bestaat om haar Schepper te kennen en aan Zijn bedoeling te beantwoorden. In zijn hoogste uitdrukking neemt de aangeboren menselijke impuls om te reageren de vorm aan van aanbidding, een toestand die inhoudt dat men zich van ganser harte overgeeft aan een macht waarvan men erkent dat deze een dergelijke eer verdient. “Aan de koning der eeuwen, de overgankelijke, onzichtbare en enige God, zij de eer en glorie tot in alle eeuwigheid.”³² Niet te scheiden van de geest van eerbied zelf is zijn uiting in dienstbaarheid aan de goddelijke bedoeling voor de mensheid. “Zeg: Genade is in Allah’s hand: Hij schenkt deze aan wie Hij wil: en Allah is milddadig, Alwetend.”³³ Verlicht door dit inzicht zijn de verantwoordelijkheden van de mensheid duidelijk: “Het is geen deugd dat gij uw gezicht naar het Oosten of naar het Westen wendt”, stelt de Koran, “maar waarlijke deugd is in hem die in Allah gelooft ...die van zijn vermogen geeft uit liefde voor Hem, aan de verwanten, de wezen, de armen, de reizigers, de bedelaars...”³⁴ “Jullie zijn het zout van de aarde”,³⁵ hield Christus hen die aan zijn roep beantwoorden voor. “Jullie zijn het licht in de

wereld.”³⁶ Een thema samenvattend dat steeds terugkeert in de joodse geschriften en vervolgens opnieuw verschijnt in het Evangelie en de Koran, zegt de profeet Micha, “...je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.”³⁷

41. Er is overeenstemming in deze teksten dat het vermogen van de ziel om tot begrip van haar Schepper's bedoeling te komen niet alleen maar het resultaat van haar eigen inspanning is, maar ook van de interventies van het goddelijke die de weg aantonen. Dit onderwerp werd door Jezus met een gedenkwaardige helderheid duidelijk gemaakt: “Ik ben de weg, de waarheid en het leven: niemand kan bij de Vader komen dan door mij.”³⁸ Als we in deze verzekering niet alleen maar een dogmatische uitdaging aan de andere stadia van het ene doorgaande proces van goddelijke leiding zien, dan is het duidelijk de uitdrukking van de centrale waarheid van geopenbaarde religie: dat toegang tot de onkenbare Werkelijkheid die het bestaan schept en onderhoudt slechts mogelijk is als men zich bewust wordt van de geestelijke verlichting die uit dat Rijk komt. Een van de dierbaarste suri's uit de Koran gaat over de metafoor: “Allah is het Licht van de hemelen en de aarde..... Licht op Licht! Allah leidt tot zijn Licht wie Hij wil.”³⁹ In het geval van de Joodse profeten neemt de goddelijke bemiddelaar, die later in het Christendom in de persoon van de Zoon des Mensen en in de Islam als het Boek van God zou verschijnen, de vorm aan van een bindend verbond dat de Schepper met aartsvader en Profeet Abraham sluit: “Ik sluit een verbond met jou en je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen.”⁴⁰

42. De opeenvolging van de openbaringen van het goddelijke verschijnt ook als een impliciet – en doorgaans expliciet – kenmerk van alle grote godsdiensten. Een van die eerste en duidelijkste uitingen staat in de Bhagavad-Gita: “Ik kom en ga en kom. Wanneer de rechtvaardigheid in verval raakt, O Bharata! Wanneer het kwade sterk is, verrijs Ik, in elk tijdperk, en neem een zichtbare vorm aan en beweeg me als mens onder de mensen, om het goede te steunen en het kwaad terug te dringen en de deugdzaamheid haar plaats terug te geven.”⁴¹ Dit voortdurende drama vormt de basisstructuur van de Bijbel waarvan de opeenvolgende boeken verhalen over de zendingen van niet alleen Abraham of Mozes – “met wie God vertrouwelijk omging”⁴² – maar ook over de lijn van kleinere profeten die het werk dat door deze oorspronkelijke Auteurs van het proces in werking was gezet ontwikkelden en verdiepten. Evenzo slaagde geen enkele mate van aanvechtbare en fantastische speculatie over de exacte aard van Jezus er in, Zijn missie los te maken van de transformerende invloed die op de loop van de beschaving werd uitgeoefend door het werk van Abraham of Mozes. Hijzelf waarschuwde dat niet Hij degene was die mensen veroordeelde omdat zij de boodschap die Hij te brengen had verwierpen, maar dat Mozes dat was “op wie u uw hoop hebt gevestigd: hij heeft immers over mij geschreven. Maar als u niet gelooft wat hij geschreven heeft, hoe zou u dan geloven in wat ik zeg?”⁴³ Met de openbaring van de Koran komt het onderwerp van de opeenvolging van de Boodschappers van God centraal te staan: “Wij geloven in Allah en in hetgeen ons is geopenbaard, en aan Abraham, Ismael, Isaac, Jacoben in hetgeen aan Mozes en Jezus werd gegeven en in hetgeen aan alle andere profeten werd gegeven door hun Heer....”⁴⁴

43. Bij iemand die welwillend en objectief dergelijke passages leest komt een erkenning van de wezenlijke eenheid van religie op. Zo betekent de term “Islam” (letterlijk “overgave” aan God) dan ook niet alleen de speciale beschikking van de Voorzienigheid die door Mohammed werd ingeluid, maar zoals de woorden van de Koran onmiskenbaar duidelijk maken, duidt deze term religie op zich aan. Hoewel het juist is over de eenheid van alle religies te spreken, is begrip van de context ervan onmisbaar. In de grond, zoals Bahá'ú'lláh benadrukt, bestaat er slechts één religie. Religie is religie, zoals wetenschap wetenschap is. De een onderscheidt en verwoordt de waarden die zich stap voor stap ontwikkelen via goddelijke openbaring, de ander is het instrument waardoor het menselijk verstand onderzoekt en in staat is om zijn invloed op de wereld van verschijnselen steeds nauwkeuriger uit te oefenen. De een definieert doelen die het

evolutionaire proces dienen, de ander helpt om ze te behalen. Samen vormen ze het tweeledige kennissysteem dat tot de vooruitgang van de beschaving aanzet. Elk van beide wordt door de Meester geprezen als een “straal van de Zon van Waarheid”.⁴⁵

44. Het is daarom niet toereikend om de unieke zending van Mozes, Boeddha, Zoroaster, Jezus, Mohammed – of de opeenvolging van Avatars die de Hindoe geschriften hebben geïnspireerd – te erkennen door hun werk te omschrijven als het stichten van afzonderlijke religies. Ze worden meer op waarde geschat als ze worden erkend als de geestelijke Opvoeders van de geschiedenis, als de bezielende krachten in de opkomst van de beschavingen waardoor het bewustzijn tot bloei is gekomen: “Het Woord was in de wereld, de wereld is door hem ontstaan...”⁴⁶ Dat hun persoonlijkheid met een oneindig veel grotere eerbied wordt bejegend dan elke andere historische figuur, weerspiegelt de poging om uitdrukking te geven aan anderszins onuitsprekelijke gevoelens die in het hart van talloze miljoenen mensen werden opgewekt door de zegeningen die door hun werk werden overgebracht. Door hen lief te hebben heeft de mensheid stap voor stap geleerd wat het betekent om God lief te hebben. Realistisch gezien is er geen andere manier. Zij worden niet geëerd door onhandige pogingen het wezenlijke mysterie van hun aard te vangen in dogma’s die door de menselijke verbeelding zijn uitgevonden. Wat hen eert, is dat de ziel haar wil onvoorwaardelijk overgeeft aan de transformerende invloed die zij tot stand brengen.

45. Dat er verwarring bestaat over de rol van religie in de ontwikkeling van het moreel besef blijkt eveneens uit de algemene opvatting over haar bijdrage aan de vormgeving van de maatschappij. Het duidelijkste voorbeeld is misschien wel de minderwaardige status die de meeste heilige teksten aan vrouwen toekennen. Hoewel de daaruit voortkomende voordelen voor mannen ongetwijfeld een belangrijke factor vormden voor het behoud van zo’n opvatting, werd de morele rechtvaardiging onomstotelijk aangedragen door de wijze waarop mensen de bedoeling van de geschriften zelf interpreteerden. Op enkele uitzonderingen na, richten deze teksten zich tot mannen, en wijzen ze vrouwen een ondersteunende en onderdanige rol toe in zowel het religieuze als maatschappelijke leven. Helaas maakte een dergelijke interpretatie het betreurenswaardig gemakkelijk om de schuld voor het niet kunnen beheersen van de seksuele impuls voornamelijk bij de vrouwen te leggen. In een modern referentiekader wordt een houding als deze al snel als bevooroordeeld en onrechtvaardig gezien. In de stadia waarin alle grote religies tot stand kwamen, werd er via schriftuurlijke leiding voornamelijk naar gestreefd om, voor zover mogelijk, verhoudingen te civiliseren die het gevolg waren van hardnekkige historische omstandigheden. Er is weinig inzicht voor nodig om te erkennen dat het vasthouden aan primitieve normen in de huidige tijd, juist het streven van religie naar een geduldige opvoeding van het morele besef zou dwarsbomen.

46. Vergelijkbare overwegingen zijn relevant in de verhoudingen tussen samenlevingen. De lange en moeilijke voorbereiding van het Joodse volk voor de missie die zij moest volbrengen is een illustratie van de complexiteit en het hardnekkige karakter van de morele uitdagingen waar het om gaat. Om er voor te zorgen dat de geestelijke kwaliteiten waar de profeten aan appelleerden zouden kunnen ontwaken en tot ontplooiing komen, moest aan de prikkels die van naburige culturen van afgoderij uitgingen ten koste van alles weerstand geboden worden. Bijbelse verhalen over de gerechte straffen die zowel heersers als onderdanen die het principe geweld aan deden ontvingen, tonen het belang aan dat het goddelijk plan er aan hechtte. Een enigszins vergelijkbare kwestie deed zich voor in de worsteling van de pasgeboren, door Mohammed gestichte gemeenschap om de aanvallen te overleven van heidense Arabische stammen die haar wilden uitroeien, en in de barbaarse wreedheid en meedogenloze sfeer van bloedwraak die de aanvallers bezielde. Niemand met enige kennis van de historische details zal

moeite hebben om de gestrengheid van de verboden van de Koran over dit onderwerp te begrijpen. Terwijl de monotheïstische godsdiensten van de Joden en Christenen met respect werden bejegend, was geen enkel compromis met afgoderij toegestaan. In relatief korte tijd slaagde deze draconische regel er in de stammen van het Arabische Schiereiland te verenigen en de nieuw gevormde gemeenschap te inspireren tot meer dan vijf eeuwen van morele, intellectuele, culturele en economische successen, die ongeëvenaard zijn in de snelheid en omvang van hun verspreiding. De geschiedenis is geneigd een strenge rechter te zijn. Uiteindelijk zullen, vanuit haar onverzettelijke standpunt bezien, de gevolgen voor hen die zulke ondernemingen blindelings in de wieg gesmoord zouden hebben altijd opwegen tegen de voordelen die voor de wereld als geheel voortkwamen uit de bijbelse visie op de menselijke mogelijkheden en de vooruitgang die mogelijk werd door de geest van de Islamitische beschaving.

47. Een van de meest omstreden kwesties in het begrijpen van de maatschappelijke evolutie naar geestelijke volwassenheid is die van misdaad en straf. Hoewel er verschillen zijn in details en in zwaarte, zijn de straffen die door de meeste heilige teksten voor gewelddadigheden jegens het algemeen welzijn of de rechten van andere mensen worden voorgeschreven nogal wreed. Bovendien gaan ze vaak zover dat ze toestaan dat de gekwetste partijen of hun familieleden wraak nemen op de aanvallers. Vanuit het gezichtspunt van de geschiedenis bekeken echter, kan men zich geredelijk afvragen over welke praktische alternatieven men beschikte. Omdat er niet alleen geen enkele van de huidige programma's voor gedragsverandering bestond, en men zelfs niet de hulp kon inroepen van dwangmiddelen als gevangenschappen en een politieapparaat, was het de taak van de religie om in het collectieve geweten onuitwisbaar in te prenten dat gedrag dat pogingen tot sociale vooruitgang zou demoraliseren, moreel onaanvaardbaar was – en praktische nadelen had. De beschaving als geheel heeft daar tot nu toe van geprofiteerd en het is niet meer dan eerlijk om dit feit te erkennen.

48. Zo ging het in alle religieuze beschikkingen waarvan de oorsprong nog in geschreven verslagen is overgeleverd. Bedelarij, slavernij, despotisme, overheersing, etnische vooroordelen en andere onwenselijke kenmerken van sociale wisselwerking werden niet bestreden – of werden duidelijk gedoogd – daar de religie gedragsveranderingen trachtte te bewerkstelligen die van meer onmiddellijk belang geacht werden in de gegeven stadia van de ontwikkeling van de beschaving. Religie te veroordelen omdat een van de opeenvolgende beschikkingen er niet in slaagde om de hele reeks van sociale misstanden aan te pakken, komt neer op het ontkennen van alles wat over de aard van de menselijke ontwikkeling is geleerd. Deze ouderwetse manier van denken zal ook ernstige psychologische belemmeringen opleveren bij het inschatten en onder ogen zien van de vereisten van onze eigen tijd.

49. De kwestie waar het om gaat is niet het verleden, maar de gevolgtrekkingen voor het heden. Er ontstaan problemen als volgelingen van een van de godsdiensten van de wereld niet in staat blijken om een onderscheid te maken tussen zijn eeuwige en tijdelijke kenmerken en proberen om aan de samenleving gedragsregels op te leggen die al lang aan hun doel hebben beantwoord. Dit uitgangspunt is essentieel voor het begrip van de sociale rol van religie: “Het geneesmiddel dat de wereld in haar huidige lijden van node heeft, kan nooit hetzelfde zijn als dat waaraan een later tijdperk behoefte zal hebben” brengt Bahá'u'lláh naar voren. “Houdt u zich vol zorg bezig met de noden van de tijd waarin gij leeft, en maakt zijn noden en behoeften tot het middelpunt van uw overwegingen”.⁴⁷

50. De dringende behoeften van het nieuwe tijdperk van menselijke ervaring waartoe Bahá'u'lláh de politieke en religieuze leiders van de negentiende eeuwse wereld opriep zijn nu

grotendeels aanvaard, in elk geval als idealen, door hun opvolgers en door vooruitstrevende denkers van overal ter wereld. Aan het eind van de twintigste eeuw waren principes die nog maar enkele tientallen jaren eerder waren afgedaan als dromerig en hopeloos onrealistisch, centraal komen te staan in het mondiale discours. Ondersteund door de bevindingen van wetenschappelijk onderzoek en de conclusies van invloedrijke commissies – vaak royaal gefinancierd – leiden deze principes het werk van machtige instellingen op internationaal, nationaal en plaatselijk niveau. Een grote hoeveelheid wetenschappelijke literatuur in vele talen is gewijd aan het onderzoek van praktische middelen om ze toe te passen en deze programma's krijgen op vijf continenten aandacht van de media.

51. De meeste van deze principes worden, helaas, ook veel genegeerd, niet alleen door erkende vijanden van maatschappelijke vrede, maar ook in kringen die er naar eigen zeggen aan zijn toegewijd. Wat ontbreekt is niet het overtuigende bewijs van hun relevantie, maar de kracht van de morele overtuiging om ze toe te passen, een kracht waarvan het religieuze geloof de enige, aantoonbaar betrouwbare bron in de loop van de geschiedenis was. Nog in de tijd waarin Bahá'ú'lláh's eigen zending begon, oefende het religieuze gezag een aanmerkelijk grote sociale invloed uit. Toen de christelijke wereld zich geroepen voelde om te breken met een duizenden jaren oude, onvoorwaardelijke overtuiging en eindelijk het onrecht van de slavernij ging aanpakken, waren het bijbelse idealen waar de Britse hervormers een beroep op deden. Later waarschuwde de president van de Verenigde Staten in de kenmerkende toespraak die hij hield over de centrale rol van het vraagstuk in het grote conflict in Amerika, dat als “elke door de zweep veroorzaakte druppel bloed betaald moet worden met een andere die door het zwaard wordt veroorzaakt, zoals drieduizend jaar geleden werd gezegd, dan moet nog steeds worden gezegd ‘de oordelen van de Heer zijn geheel juist en rechtvaardig’”.⁴⁸ Dat tijdperk liep echter snel ten einde. In de omwentelingen die volgden op de Tweede Wereldoorlog bleek zelfs een invloedrijk figuur als Mohandas Gandhi niet bij machte om de geestelijke kracht van het Hindoeïsme te mobiliseren voor de ondersteuning van zijn inspanningen om het religieuze geweld op het Indische subcontinent te beëindigen. Noch hadden de leiders van de Islamitische gemeenschap in dit opzicht succes. Zoals voorspeld was in het visioen van de Koran over “De Dag waarop Wij de hemelen zullen oprollen als een boekrol”,⁴⁹ had het eens onbetwistbare gezag van de traditionele religies niet langer meer de leiding over de sociale verhoudingen van de mensen.

52. In deze context gezien begint men de keuze van Bahá'ú'lláh's beeldspraak over de wil van God voor een nieuw tijdperk te begrijpen: “Denk niet dat Wij u slechts een verzameling wetten hebben geopenbaard. Neen, veeleer hebben Wij met de vingers van macht en kracht het zegel van de uitgelezen Wijn verbroken.”⁵⁰ Door Zijn openbaring, zijn de principes die nodig zijn voor de volwassenwording van het menselijk ras bekleed met de enige macht die in staat is om door te dringen tot de wortels van de menselijke motivatie en gedragsverandering. Voor degenen die Hem hebben erkend is de gelijkwaardigheid van man en vrouw geen sociologische hypothese, maar geopenbaarde waarheid over de menselijke aard met gevolgen voor elk aspect van menselijke relaties. Hetzelfde geldt voor Zijn lering over het principe van rasseneenheid. Universele opvoeding, vrijheid van denken, de bescherming van de mensenrechten, de erkenning dat de grote hoeveelheid hulpbronnen van de aarde aan de gehele mensheid toebehoort, de verantwoordelijkheid van de samenleving voor het welzijn van haar burgers, de bevordering van wetenschappelijk onderzoek, zelfs zo'n praktisch principe als een internationale hulptaal die de integratie van alle volkeren op aarde zal bevorderen – voor allen die gehoor geven aan Bahá'ú'lláh's openbaring hebben deze en soortgelijke voorschriften hetzelfde dwingende gezag als de verboden van de bijbel betreffende afgoderij, diefstal en vals getuigenis. Hoewel er van sommige principes aanduidingen te vinden zijn in vroegere heilige geschriften, moest hun definitie en beschrijving noodzakelijkerwijs wachten tot de heterogene bevolkingen van de planeet gezamenlijk op zoek konden gaan om te ontdekken dat ze van aard één enkel menselijk ras zijn. Door de geestelijke bekrachtiging die Bahá'ú'lláh's openbaring brengt kunnen de

goddelijke standaarden begrepen worden, niet als geïsoleerde principes en wetten, maar als facetten van één allesomvattende visie op de toekomst van de mensheid, revolutionair in haar bedoeling, bedwelmend door de mogelijkheden die zij opent.

53. In deze leringen zijn principes opgenomen die gericht zijn op het bestuur van de collectieve aangelegenheden van de mensheid. Een veel geciteerde passage in Bahá'ú'lláh's Tafel aan koningin Victoria betuigt nadrukkelijk bijval voor het principe van democratisch en constitutioneel bestuur, maar vormt ook een waarschuwing met betrekking tot de context van de mondiale verantwoordelijkheid waarbinnen dit principe moet opereren wil het in dit tijdperk zijn bedoeling kunnen verwezenlijken: "O gij gekozen volksvertegenwoordigers in ieder land! Beraadslaag met elkaar en bekommer u slechts om hetgeen de mensheid ten goede komt. Beschouw de wereld als een menselijk lichaam dat, hoewel gaaf en volmaakt bij zijn schepping, door verschillende oorzaken met ernstige ziekten en kwalen wordt bezocht. Geen dag vond het verlichting, integendeel, zijn ziekte werd steeds ernstiger, daar het onder behandeling van onkundige geneesheren kwam die de vrije teugel gaven aan hun persoonlijke begeerten en ernstig faalden. En als eens, door de zorg van een bekwaam geneesheer, een deel van het lichaam genas bleef de rest even ziek als daarvoor."⁵¹ In andere passages legt Bahá'ú'lláh enkele van de praktische toepassingen uit. De regeringen van de wereld worden opgeroepen een internationaal consultatief lichaam bijeen te roepen als de basis van, in de woorden van de Behoeder, "een wereld federaal systeem"⁵² dat de macht heeft de autonomie en het grondgebied van haar lidstaten te waarborgen, nationale en regionale geschillen op te lossen en programma's voor de mondiale ontwikkeling van het welzijn van het hele menselijke ras te coördineren. Het is veelbetekenend dat Bahá'ú'lláh aan dit systeem, als het eenmaal gevestigd is, het recht toekent om daden van agressie van de ene staat jegens een andere met geweld te onderdrukken. Zich richtend tot de heersers van Zijn tijd, verklaart Hij het zuiver morele gezag van een dergelijk optreden: "Als iemand onder u de wapens tegen een ander opneemt, sta dan allen tegen hem op, want dit is onmiskenbaar slechts gerechtigheid."⁵³

54. De kracht waarmee deze doelen stap voor stap zullen worden bereikt is de kracht van eenheid. Hoewel dit voor bahá'ís een overduidelijke waarheid is, lijken de implicaties hiervan voor de huidige beschavingscrisis aan het actuele publieke debat te ontgaan. Maar weinig mensen zullen het er niet mee eens zijn dat de universele ziekte die de gezondheid van de mensheid aantast de ziekte van verdeeldheid is. De verschijnselen ervan verlammen overal de politieke wil, ondermijnen de collectieve drang om te veranderen en vergiftigen de nationale en religieuze verhoudingen. Wat is het dan toch vreemd dat eenheid wordt beschouwd als een doel dat, als het al bereikt kan worden, in een verre toekomst bereikt zal worden, nadat een berg wantoestanden in het sociale, politieke, economische en morele leven zijn aangepakt en op de een of andere manier opgelost. Toch zijn deze toestanden in wezen symptomen en neveneffecten van het probleem en niet de hoofdoorzaak. Waardoor is zo'n fundamentele omkering van de werkelijkheid zo algemeen aanvaard geworden? Het antwoord is vermoedelijk dat men denkt dat het bereiken van oprechte eenheid van hart en verstand tussen mensen die ervaringen hebben die diepgaand van elkaar verschillen volledig buiten het vermogen ligt van de bestaande instellingen in de samenleving. Hoewel deze stilzwijgende erkenning een welkome vooruitgang is in het denken over processen van sociale vooruitgang dat enkele decennia geleden heerste, biedt deze weinig praktische hulp bij het aangaan van de uitdaging.

55. Eenheid is een toestand van de menselijke geest. Opvoeding kan deze ondersteunen en verhogen, evenals wetgeving, maar zij kunnen dit alleen doen wanneer eenheid als onweerstaanbare kracht in het sociale leven is opgekomen en gevestigd. Een mondiale intelligentsia, wiens voorschriften grotendeels gebaseerd zijn op materialistische misvattingen

van de werkelijkheid, klemt zich koppig vast aan de hoop dat vindingrijke sociale maakbaarheid, gesteund door politieke compromissen, zal zorgen voor een onbeperkt uitstel van de potentiële rampen die, zoals maar weinig mensen ontkennen, dreigend opdoemen in de toekomst van de mensheid. “Wij kunnen duidelijk waarnemen hoe het gehele mensdom met grote, onvoorziene rampen is omringd”, stelt Bahá’u’lláh. “Zij die dronken zijn van eigendunk hebben zich tussen de mensheid en de goddelijke en onfeilbare Geneesheer geplaatst. Zie hoe ze alle mensen, zichzelf inbegrepen, hebben verstrikt in het web van hun listen. Zij kunnen de oorzaak van de ziekte niet ontdekken en kennen het geneesmiddel niet.”⁵⁴ Eenheid is het geneesmiddel voor de ziekten van de wereld, en de enige betrouwbare bron ervan ligt in het herstel van de invloed van religie op de aangelegenheden van de mens. De wetten en principes die in deze tijd door God zijn geopenbaard verklaart Bahá’u’lláh, “zijn de krachtigste en betrouwbaarste middelen om het licht van eenheid onder de mensen te doen opkomen.”⁵⁵ “Alles wat op dit fundament wordt opgericht, kan door de wisselvalligheden der wereld nooit aan kracht verliezen, noch zal het verloop van talloze eeuwen haar structuur ondermijnen.”⁵⁶

56. In Bahá’u’lláh’s zending staat daarom de stichting van een mondiale gemeenschap die de eenheid van de mensheid weerspiegelt centraal. Het krachtigste getuigenis dat de Bahá’í-gemeenschap kan oproepen om Zijn zending te bewijzen is het voorbeeld van de eenheid die door Zijn leringen is voortgebracht. Aan het begin van de eenentwintigste eeuw is de Bahá’í Zaak een verschijnsel dat met niets anders op de wereld te vergelijken is. Na decennialange inspanning, waarin golven van groei afwisselden met lange perioden van consolidatie, vaak gevolgd door terugval, bestaat de huidige Bahá’í gemeenschap uit verscheidene miljoenen mensen van bijna elke etnische, culturele, sociale en religieuze achtergrond op aarde. Zij besturen hun gemeenschappelijke aangelegenheden zonder tussenkomst van een geestelijkheid, via democratisch gekozen instellingen. De vele duizenden plaatsen waar de gemeenschap wortel geschoten heeft bevinden zich in elk land, gebiedsdeel en belangrijke eilandengroep, van de noordpool tot Tierra del Fuego, van Afrika tot de Stille Oceaan. Wanneer men stelt dat deze gemeenschap wellicht al de meest diverse en geografisch meest verspreide is van elke op dezelfde manier georganiseerde groep mensen op de planeet zal dit door niemand die de feiten kent worden tegengesproken.

57. De resultaten vragen altijd om een verklaring. Conventionele verklaringen – beschikbare rijkdom, de steun van machtige politieke belangen, aanroepingen van het occulte (occulte bezweringen) of agressieve bekeringsprogramma’s die de vrees voor de wraak van God inprenten – geen van deze zaken heeft een rol gespeeld in de betrokken gebeurtenissen. Volgelingen van het Geloof hebben een gevoel van identiteit verkregen als leden van één mensenras, een identiteit die het doel van hun leven vormt en die duidelijk niet de uiting is van enige intrinsieke morele superioriteit van hun kant: “O volk van Bahá! Dat niemand u kan evenaren is een teken van barmhartigheid.”⁵⁷ Een onbevooroordeelde waarnemer heeft de plicht om op zijn minst de mogelijkheid in overweging te nemen dat het verschijnsel de werking kan vertegenwoordigen van invloeden die geheel anders van aard zijn dan de ons bekende – invloeden die passend kunnen worden omschreven als geestelijk – en die in staat zijn buitengewone staaltjes van opoffering en begrip op te wekken in mensen van allerlei achtergrond.

58. Bijzonder opvallend is het feit dat de Bahá’í Zaak in staat is geweest de aldus bereikte eenheid te behouden, ongebroken en ongeschonden, door de kwetsbaarste eerste stadia van zijn bestaan heen. Men zal tevergeefs zoeken naar een andere vereniging van mensen in de geschiedenis – politiek, religieus of sociaal – die de steeds terugkerende plaag van afscheiding en verdeeldheid succesvol heeft overleefd. De Bahá’í-gemeenschap vormt, in al haar verscheidenheid, één groep mensen, verenigd in haar begrip van de bedoeling van de openbaring van God die haar in leven riep, verenigd in haar toewijding aan het bestuursstelsel dat door haar Auteur voor het bestuur van haar collectieve aangelegenheden werd ontworpen, verenigd in haar

sterke betrokkenheid bij de taak Zijn boodschap over de hele planeet te verspreiden. Gedurende de beginjaren deden verscheidene personen, enkele van hen waren hooggeplaatst en allemaal werden ze door ambitie gedreven, hun uiterste best om aparte groepen volgelingen te vormen die trouw aan hen waren of aan de persoonlijke interpretaties van Bahá'ú'lláh's geschriften die ze gebruikten. In eerdere stadia van de evolutie van religie hadden gelijksoortige pogingen succes gehad en slaagden erin het pasgeboren geloof in concurrerende sekten te splijten. In de Bahá'í-zaak echter, is het geen enkele van dergelijke intriges gelukt om meer te produceren dan tijdelijke uitbarstingen van onenigheid waarvan het netto effect was dat het begrip van de gemeenschap omtrent de bedoeling van haar Stichter zich verdiepte en haar toewijding eraan groter werd. "Zo krachtig is het licht van eenheid," verzekert Bahá'ú'lláh degenen die Hem erkennen, "dat het de hele wereld kan verlichten."⁵⁸ Gezien de aard van de mens, kan men makkelijk de voorspelling van de Behoeder begrijpen, namelijk dat dit zuiveringsproces – paradoxaal maar noodzakelijk – nog lang een integraal kenmerk zal blijven van de rijping van de Bahá'í-gemeenschap.

59. Een gevolg van het verlaten van het geloof in God is de verlamming van het vermogen om het probleem van het kwaad effectief aan te pakken, zelfs om het te erkennen. Hoewel bahá'ís aan het verschijnsel niet het objectieve bestaan toekennen dat het in eerdere perioden van de religieuze geschiedenis toebedeeld kreeg, heeft de ontkenning van het goede dat door het kwade wordt aangetoond, zoals met duisternis, onwetendheid of ziekte, een zeer schadelijk effect. Er gaat maar zelden een uitgeversseizoen voorbij waarin de ontwikkelde lezer niet een reeks van nieuwe en vindingrijke analyses voorgeschoteld krijgt van het karakter van een van de monsterlijke figuren die, in de twintigste eeuw, miljoenen medemensen systematisch hebben gemarteld, vernederd en uitgeroeid. Men wordt met wetenschappelijk gezag uitgenodigd om te overdenken welk belang gehecht moet worden aan ondermeer mishandeling door de vader, sociale uitstoting, teleurstellingen in werk en beroep, armoede, onrecht, oorlogservaringen, mogelijke genetische beschadiging, nihilistisch literatuur – of verschillende combinaties van het voorgaande – in de poging om de obsessies die een schijnbaar bodemloze haat jegens de mensheid voeden te begrijpen. Wat in dergelijke hedendaagse beschouwingen opvallend afwezig is, is wat ervaren commentatoren, zelfs nog maar een eeuw geleden, herkend zouden hebben als geestelijke ziekte, ongeacht de begeleidende kenmerken.

60. Als eenheid inderdaad de lakmoesproef van de menselijke vooruitgang is, zullen de geschiedenis noch de Hemel gemakkelijk vergeving schenken aan degenen die er bewust voor kozen om hun hand er tegen op te heffen. Als mensen iemand vertrouwen laten ze hun verdediging zakken en stellen zich open voor de ander. Er is geen enkele andere manier waarop ze zich van harte kunnen wijden aan gezamenlijke doelen. Er is niets zo vernietigend als de plotselinge ontdekking dat voor de andere partij de afspraken die in goed vertrouwen waren gemaakt niets meer betekenden dan een voordeeltje, een middel om verborgen doelen te behalen die verschillen van, of zelfs schadelijk zijn voor, wat ogenschijnlijk gezamenlijk ondernomen was. Zo'n verraad loopt als een rode draad door de menselijke geschiedenis. Een van de vroegst opgeschreven uitingen ervan vindt men in het oude verhaal van Kaïns jaloezie op de broer die door God werd verkozen en in zijn geloof bekrachtigd. Als we iets kunnen leren van het ontstellende lijden dat de volkeren van de aarde gedurende de twintigste eeuw hebben ondergaan, dan ligt dit in het feit dat de systemische verdeeldheid, geërfd van een duister verleden en vergiftigende relaties op elk levensterrein, in deze tijd de deur kan openzetten naar demonisch gedrag dat beestachtiger is dan alles wat het verstand ooit voor mogelijk heeft gehouden.

61. Als men het kwaad wil benoemen, dan is dat zeker de opzettelijke schending van de met moeite verkregen verdragen voor vrede en verzoening waarmee mensen van goede wil trachten te ontsnappen aan het verleden en samen een nieuwe toekomst bouwen. Van nature vereist eenheid zelfopoffering. "... eigenliefde", verklaart de Meester, "zit in de klei van de mens ingebakken."⁵⁹ Het ego, dat door Hem het "hardnekkige zelf"⁶⁰ wordt genoemd, biedt instinctief weerstand aan beperkingen die worden opgelegd aan wat het als zijn vrijheid beschouwt. Om gewillig afstand te doen van de genoegens die ongebondenheid biedt, moet de mens eerst geloven dat vervulling ergens anders in ligt. Uiteindelijk ligt deze, zoals altijd al, in de overgave van de ziel aan God.

62. De mislukking om de uitdaging van een dergelijke overgave aan te gaan toonde zich in de loop der eeuwen met bijzonder desastreuze gevolgen in het verraad aan de Boodschappers van God en aan de idealen die zij leerden. Deze bespreking is niet de juiste plaats voor een overzicht van de aard en de bepalingen van het bijzondere Verbond door middel waarvan Bahá'ú'lláh met succes de eenheid van hen die Hem erkennen en Zijn doel dienen heeft bewaard. Het is voldoende om op te merken hoe krachtig de taal is die Hij reserveert voor de moedwillige schending van het Verbond door mensen die tegelijkertijd trouw voorwenden: "Zij die zich daarvan hebben afgekeerd worden volgens uw Heer, de Almachtige, de Onbeperkte, gerekend tot de gevangenen van het onderste vuur."⁶¹ De reden voor de ernst van deze veroordeling is duidelijk. Weinig mensen hebben moeite met erkennen dat zulke bekende misdaden als moord, verkrachting of oplichterij gevaarlijk zijn voor het maatschappelijk welzijn of dat de samenleving effectieve maatregelen moet treffen om zich te beschermen. Maar hoe moeten bahá'ís denken over een perversie die, als er geen halt aan wordt toegeroepen, zelfs de middelen die essentieel zijn voor de vestiging van eenheid zou verwoesten – die, in de onverzettelijke woorden van de Meester, "zelfs een bijl zou worden die de wortel van de Gezegende Boom aantast"?⁶² Het gaat hier niet om een intellectueel verschil van mening, of zelfs niet om morele zwakheid. Veel mensen zijn immuun voor het aanvaarden van de een of andere vorm van gezag en gaan tenslotte weg uit situaties die dit vereisen. Mensen die door het Bahá'í-geloof aangetrokken werden maar die om welke reden dan ook besluiten om weg te gaan, zijn volkomen vrij om dat te doen.

63. Verbondsbreking is een verschijnsel dat fundamenteel anders van aard is. Het wekt in hen die onder de invloed ervan staan niet eenvoudigweg de impuls op om vrijuit elke weg in te slaan die naar hun overtuiging naar persoonlijke vervulling of bijdrage aan de samenleving leidt. Zulke mensen worden eerder gedreven door een schijnbaar onbedwingbare neiging om hun persoonlijke wil aan de gemeenschap op te leggen met alle hen beschikbare middelen, ongeacht de schade en zonder respect voor de plechtige geloften die zij aangingen toen ze als leden van die gemeenschap aanvaard werden. Uiteindelijk wordt het ego de hoogste autoriteit, niet alleen in het eigen leven van die persoon, maar in elk ander leven dat met succes beïnvloed kan worden. Zoals uit langdurige en tragische ondervinding maar al te zeker is gebleken, kunnen gaven zoals een voorname afkomst, intellect, opvoeding, vroomheid of een leidende maatschappelijke positie op gelijke wijze ingezet worden in dienst van de mensheid of in dienst van persoonlijke ambitie. In vroegere tijdperken, toen geestelijke prioriteiten van een andere aard het middelpunt van de goddelijke bedoeling vormden, deden de gevolgen van een dergelijke rebellie niet de centrale boodschap van enige van de opeenvolgende openbaringen van God teniet. In deze tijd, met de enorme mogelijkheden en afschuwelijke gevaren die de fysieke eenwording van de planeet met zich mee heeft gebracht, wordt toewijding aan de vereisten van eenheid de toetssteen van alle verklaringen van overgave aan de wil van God of, wat dat betreft, aan het welzijn van de mensheid.

64. Alles in haar geschiedenis heeft de Bahá'í-zaak toegerust om de uitdaging die voor haar ligt aan te gaan. Zelfs in dit relatief vroege stadium van haar ontwikkeling – en met de relatief

beperkte hulpbronnen waar ze nu over beschikt – verdient de Bahá'í-onderneming volledig het respect dat zij aan het winnen is. Een toeschouwer hoeft niet haar aanspraken op een goddelijke oorsprong te accepteren om te kunnen waarderen wat er bereikt is. Eenvoudig bekeken als 'deze-wereld'-verschijnselen, vormen de aard en prestaties van de Bahá'í-gemeenschap hun eigen rechtvaardiging voor de aandacht van iedereen die zich serieus met de beschavingscrisis bezighoudt. Omdat ze het bewijs zijn dat de volkeren van de wereld, in al hun verscheidenheid, kunnen leren leven en werken, en voldoening vinden als een enkel ras in één mondiaal thuisland.

65. Dit feit onderstreept, mocht verdere nadruk nodig zijn, de dringende noodzaak van de opeenvolgende Plannen die door het Universele Huis van Gerechtigheid ontworpen worden voor de uitbreiding en consolidatie van het Geloof. De rest van de mensheid heeft alle recht te verwachten dat een groep mensen die oprecht overtuigd is van de eenheidsvisie, zoals deze in de geschriften van Bahá'u'lláh wordt vormgegeven, steeds krachtiger zal bijdragen aan programma's voor sociale verbetering die voor hun succes nu juist afhankelijk zijn van de kracht van eenheid. Om aan deze verwachting te kunnen beantwoorden zal de Bahá'í-gemeenschap steeds sneller moeten groeien, waarbij de in haar werk geïnvesteerde menselijke en materiele hulpbronnen zich sterk vermeerderen en nog meer diversiteit ontstaat in de reeks talenten die haar geschikt maken om een nuttige partner te zijn voor gelijkgezinde organisaties. De op maatschappelijke doelen gerichte activiteit moet zeker samengaan met een erkenning van het verlangen van even oprechte mensen - tot nu toe onbewust van Bahá'u'lláh's zending maar wel geïnspireerd door vele van haar idealen - naar een kans om een dienstbaar leven van blijvende betekenis te ontdekken.

66. De cultuur van systematische groei die zich nu in de Bahá'í-gemeenschap aan het vestigen is, lijkt daarom verreweg de doelmatigste reactie te zijn die de vrienden kunnen geven op de uitdaging die in deze bladzijden is besproken. De ervaring van een intensieve en voortdurende onderdompeling in het Scheppende Woord bevrijdt een mens uit de greep van materialistische aannames – wat Bahá'u'lláh “de toespelingen van de belichamingen van duivelse verbeelding”⁶³ noemt – die in de samenleving heersen en de impulsen tot verandering lam leggen. Het brengt in iemand het vermogen tot ontwikkeling om vrienden en kennissen te helpen een volwassen en intelligente vorm te vinden waarin ze hun verlangen naar eenheid tot uitdrukking kunnen brengen. Het karakter van de kernactiviteiten van het huidige Plan – kinderklassen, meditatieve bijeenkomsten en leerkringen – biedt een groeiend aantal mensen, die zichzelf nog niet als bahá'ís beschouwen, de gelegenheid zich vrij te voelen om aan het proces deel te nemen. Het resultaat is dat er iets ontstaat wat men zo passend een “belangengemeenschap” (community of interest) noemt. Terwijl het anderen goed doet om deel te nemen en ze zich gaan identificeren met de doelen die de Zaak nastreeft, leert de ervaring dat zij ook de neiging voelen zich volledig aan Bahá'u'lláh wijden als actieve werktuigen voor Zijn bedoeling. Afgezien van de verdere doelstellingen ervan, heeft dus het van harte uitvoeren van het Plan het vermogen om de bijdrage die de Bahá'í-gemeenschap kan leveren aan het publieke discours over wat het dringendste vraagstuk voor de mensheid is geworden, enorm te vergroten.

67. Als de bahá'ís echter Bahá'u'lláh's mandaat willen uitvoeren, is het duidelijk van vitaal belang dat ze gaan begrijpen dat de parallel lopende inspanningen om de samenleving te verbeteren en het bahá'í-geloof te onderrichten geen elkaar beconcurrerende activiteiten zijn. Het zijn eerder wederkerige kenmerken van één samenhangend mondiaal programma. Verschillen in benaderingswijze worden hoofdzakelijk bepaald door de verschillende behoeften en de verschillende stadia van zoeken die de vrienden tegenkomen. Omdat de ziel van nature een vrije wil bezit, zal elk mens die zich er toe aangetrokken voelt Bahá'u'lláh's leringen te onderzoeken, zijn of haar eigen plaats moeten vinden in het nooit eindigende continuüm van de geestelijke zoektocht. Hij zal, in de beslotenheid van zijn eigen geweten en zonder pressie, moeten uitmaken welke geestelijke verantwoordelijkheid deze ontdekking inhoudt. Om deze autonomie echter verstandig te kunnen uitoefenen, moet hij zicht krijgen op de veranderingsprocessen waarin hij,

net als de rest van de wereldbevolking, is verward en een helder begrip van de gevolgen voor zijn eigen leven. Het is de plicht van de Bahá'í-gemeenschap alles te doen wat in haar macht ligt om steun te verlenen bij alle stadia van de universele zoektocht van de mensheid naar hereniging met God. Het Goddelijk Plan dat de Meester ons nagelaten heeft is het middel waardoor dit werk wordt uitgevoerd.

68. Hoezeer ook het ideaal van de eenheid van religie onbetwistbaar centraal staat, de taak van het vertellen over Bahá'u'lláh's boodschap is dus duidelijk geen interreligieus project. Terwijl het verstand naar rationele zekerheid zoekt, verlangt de ziel naar het bereiken van innerlijke zekerheid. Innerlijke overtuiging is het hoogste doel van al het geestelijk zoeken, ongeacht hoe snel of geleidelijk het proces mag zijn. Voor de ziel is de bekeringservaring niet een uitwendig of bijkomend kenmerk van het onderzoek naar religieuze waarheid, maar het centrale vraagstuk dat uiteindelijk beantwoord moet worden. Er is geen dubbelzinnigheid rond Bahá'u'lláh's woorden over het onderwerp en die kan er ook niet zijn in de geest van hen die hem willen dienen: "Waarlijk Ik zeg u, dit is de Dag waarin de mensheid het Aangezicht kan aanschouwen en de stem kan horen van de Beloofde. De roep van God is aangeheven en het licht van Zijn aanschijn verlicht de mensen. Het betaamt ieder mens om elk spoor van ijdele woorden van de tafel van zijn hart te wissen en, open en onbevooroordeeld, de blik te richten op de tekenen van Zijn Openbaring, de bewijzen van Zijn Zending en de zinnebeelden van Zijn heerlijkheid."⁶⁴

69. Een van de kenmerken van de moderniteit is het universele ontwaken van het historisch bewustzijn. Een resultaat van deze revolutionaire verandering van perspectief die de leer van Bahá'u'lláh's boodschap enorm versterkt, is het vermogen van mensen om, als ze de kans krijgen, in te zien dat de hele verzameling heilige teksten van de mensheid het drama van de verlossing zelf rechtstreeks in de context van de geschiedenis plaatst. Onder de oppervlaktetaal van symbool en metafoor, werkt religie niet, zoals de geschriften het uitwijzen, via de willekeur van magische ingevingen, maar als een proces van vervulling dat zich ontvouwt in een fysieke wereld die door God voor dat doel geschapen is.

70. In dit opzicht spreken de teksten met één stem: het doel van religie is dat de mensheid het tijdperk van "inzameling"⁶⁵, van "één kudde en één herder"⁶⁶ bereikt; het grote tijdperk dat zal komen als "de aarde door het licht van haar Heer zal schitteren"⁶⁷ en de wil van God wordt gedaan "op aarde, zoals in de hemel"⁶⁸; "de beloofde Dag"⁶⁹ als de "heilige stad"⁷⁰ zal neerdalen "uit de hemel, bij God vandaan"⁷¹ als "de berg met de tempel van de Heer rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen; en alle volken zullen daar samenstromen",⁷² als God zal willen weten "hoe durven jullie mijn volk te vertrappen en de armen zo zwaar te mishandelen?"⁷³ de Dag waarop geschriften die waren "verzegeld tot de eindtijd"⁷⁴ zullen worden geopend en eenheid met God uitdrukking zal vinden in "een nieuwe naam die de Heer zelf heeft bepaald"⁷⁵ een tijdperk dat alles wat de mensheid heeft ervaren, wat het verstand heeft begrepen of de taal tot nu toe kon omvatten verre te boven gaat: "gelijk Wij de eerste schepping maakten, zo zullen Wij een nieuwe maken: een belofte die Wij hebben gedaan: voorwaar Wij zullen deze nakomen."⁷⁶

71. Het expliciete doel van de reeks profetische openbaringen in de geschiedenis, is niet alleen de individuele zoeker te leiden op de weg naar persoonlijke verlossing, maar om de hele mensenfamilie voor te bereiden op de grote eschatologische gebeurtenis in de toekomst, waardoor het leven van de wereld zelf geheel zal worden veranderd. De openbaring van Bahá'u'lláh is noch voorbereidend, noch profetisch. Zij is die gebeurtenis zelf. Door de invloed ervan is de ontzagwekkende onderneming om de fundamenten van het Koninkrijk van God te leggen in gang gezet en hebben de bewoners van de aarde de krachten en vermogens gekregen

die voor de taak nodig zijn. Dat Koninkrijk is een universele beschaving gevormd door principes van sociale rechtvaardigheid en verrijkt door de prestaties van het verstand en de geest van de mens die alles wat men in het huidige tijdperk kan bedenken overtreffen. “Dit is de Dag”, verklaart Bahá’u’lláh, “waarin Gods verhevenste gunsten over de mensen zijn uitgestort; de Dag waarin Zijn machtigste genade al het geschapene heeft doordrongen.... Spoedig zal de huidige orde worden opgerold en een nieuwe in haar plaats worden uitgespreid.”⁷⁷

72. Aan het doel werken betekent dat men inzicht moet hebben in het fundamentele verschil dat de zending van Bahá’u’lláh onderscheidt van door mensen ontworpen politieke en ideologische projecten. Het morele vacuüm dat de verschrikkingen van de twintigste eeuw voortbracht, legde de uiterste grenzen bloot van het vermogen van het verstand om zonder hulp een ideale samenleving te ontwerpen en te bouwen, hoeveel materiele middelen er ook voor de poging worden ingezet. De geleden pijn heeft de les onuitwisbaar in het bewustzijn van de volkeren van de aarde gegrift. Het perspectief van religie op de toekomst van de mensheid heeft daarom niets gemeen met de systemen uit het verleden – en maar betrekkelijk weinig relatie met die van vandaag. Haar oproep geldt een werkelijkheid in de genetische code, als men het zo kan omschrijven, van de rationele ziel. Het koninkrijk des hemels, leerde Jezus tweeduizend jaar geleden “is binnen uw bereik”⁷⁸ [in de oude vertaling: “is in u”, vert.]. Zijn organische analogieën van een “wijngaard”⁷⁹ van “zaad [gezaaid] in goede grond”⁸⁰ of de “goede boom die goede vruchten voortbrengt”⁸¹ spreken over een ontwikkelingscapaciteit van de menselijke soort die sinds het begin der tijden door God is gevormd en opgevoed als het doel en de voorhoede van het creatieve proces. Het voortgaande werk van geduldige cultivatie is de taak die Bahá’u’lláh heeft toevertrouwd aan de gemeenschap van hen die Hem erkennen en Zijn Zaak aanhangen. Het is dus geen wonder dat Hij in verheven taal spreekt over een zo groot voorrecht: “Gij zijt de sterren aan de hemel van begrip, de bries die waait bij het aanbreken van de dag, het zacht voortkabbende water waarvan het hele leven der mensen afhankelijk is”⁸²

73. Het proces herbergt in zichzelf de verzekering van zijn voltooiing. Voor wie ogen heeft om te zien is de nieuwe schepping vandaag overal aan het ontstaan, op dezelfde manier als waarop een zaailing tenslotte een vruchtdragende boom wordt of een kind volwassenheid bereikt. Opeenvolgende beschikkingen van een liefdevolle en doelbewuste Schepper hebben de inwoners van de aarde tot aan de drempel van hun collectieve volwassenwording als één volk gebracht. Bahá’u’lláh spoort de mensheid nu aan om haar erfenis te aanvaarden: “Wat de Heer heeft voorgeschreven als de voortreffelijkste remedie en het machtigste werktuig tot genezing van de gehele wereld is de vereniging van alle volkeren in één universele Zaak, één gemeenschappelijk Geloof.”⁸³

Eindnoten

NBV = Nieuwe Bijbelvertaling 2004, Nederlands Bijbelgenootschap. Vertalingen overgenomen van <http://www.biblija.net/biblija.cgi?lang=nl2>

Koran: de teksten zijn overgenomen van de Nederlandse Ahmadiyya-versie (2005) als de tekst klopt met de Engelse citaten. Bij duidelijke verschillen is de Engelse tekst gewoon vertaald.

¹ Bahá’u’lláh refereert hier aan het klassieke Perzische en Arabische verhaal van Majnún en Laylí; De Zeven Valleien, p 17

² Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá’u’lláh, LXI

³ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá’u’lláh, XVI

⁴ Bahá’u’lláh, De Kitáb-i-Aqdas: Het Heiligste Boek, pag. 98

⁵ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá’u’lláh, XVII

⁶ Bahá’u’lláh, Epistle to the Son of the Wolf (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1988), page 133.

⁷ Bahá’u’lláh, Het Boek van Zekerheid, pag. 12

⁸ Bahá’u’lláh, Het Boek van Zekerheid, pag. 110

⁹ Bahá’u’lláh, Het Boek van Zekerheid, pag. 59

-
- ¹⁰ *ibid.*, pag. 60
- ¹¹ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, XXII
- ¹² Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1987), page 311.
- ¹³ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, XXVII
- ¹⁴ *ibid.*, CIX
- ¹⁵ *ibid.*, LXXXI
- ¹⁶ Julian Huxley, geciteerd door Pierre Teilhard de Chardin, *The Phenomenon of Man* (London: William Collins Sons & Co. Ltd., 1959), page 243. Zie ook Julian Huxley, *Knowledge, Morality, and Destiny* (New York: Harper & Brothers, 1957), page 13.
- ¹⁷ Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1991), page 35.
- ¹⁸ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, LXXVIII
- ¹⁹ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CXXXII
- ²⁰ Bahá'u'lláh, *De Kitáb-i-Aqdas: Het Heiligste Boek*, par. 182, pag. 91
- ²¹ Bahá'u'lláh, *Het Boek van Zekerheid*, pag. 10
- ²² Bahá'u'lláh, *Het Boek van Zekerheid*, pag. 10
- ²³ *ibid.*, pag. 14
- ²⁴ *ibid.*, pag. 14
- ²⁵ Matteüs 13.25, NBV
- ²⁶ *ibid.*, 13.29-30, NBV
- ²⁷ Koran, sura 7, vers 33
- ²⁸ Bahá'u'lláh, *De Kitáb-i-Aqdas: Het Heiligste Boek*, par. 99, pag. 64
- ²⁹ *The Summons of the Lord of Hosts: Tablets of Bahá'u'lláh* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2002), paragraph 126.
- ³⁰ Bahá'u'lláh, quoted in Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1990), page 79.
- ³¹ Jesaja 45.5, NBV
- ³² Timoteüs 1.17, NBV
- ³³ Koran, sura 3, vers 73
- ³⁴ *ibid.*, sura 2, vers 177
- ³⁵ Matteüs 5.13, NBV
- ³⁶ *ibid.*, 5.14, NBV
- ³⁷ Micha 6.8, NBV
- ³⁸ Johannes 14.6, NBV
- ³⁹ Koran, sura 24, vers 35
- ⁴⁰ Genesis 17.7, NBV
- ⁴¹ Bhagavad-Gita, hfdst. IV
- ⁴² Deuteronomium 34.10, NBV
- ⁴³ Johannes 5.45-47, NBV
- ⁴⁴ Koran, sura 2, vers 136
- ⁴⁵ *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912*, revised edition (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1995), page 326.
- ⁴⁶ Johannes 1.10, NBV
- ⁴⁷ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CVI.
- ⁴⁸ Abraham Lincoln, aangehaald in *Inaugural Addresses of the Presidents of the United States* (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1989).
- ⁴⁹ Koran, sura 21, vers 104
- ⁵⁰ Bahá'u'lláh, *De Kitáb-i-Aqdas: Het Heiligste Boek*, par. 5, pag. 32
- ⁵¹ *The Summons of the Lord of Hosts*, paragraph 174.
- ⁵² Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, page 204.
- ⁵³ Bahá'u'lláh, aangehaald in Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, page 192.
- ⁵⁴ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CVI
- ⁵⁵ *Tablets of Bahá'u'lláh*, page 129.
- ⁵⁶ Bahá'u'lláh, aangehaald in Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh*, pages 202-203.
- ⁵⁷ Bahá'u'lláh, aangehaald in Shoghi Effendi, *The Advent of Divine Justice*, page 84.
- ⁵⁸ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CXXXII.
- ⁵⁹ 'Abdu'l-Bahá, *The Secret of Divine Civilization* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1990), page 96.
- ⁶⁰ *Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1997), page 256.
- ⁶¹ Bahá'u'lláh, uit een voorheen nog niet vertaalde Tafel.
- ⁶² Testament van 'Abdu'l-Bahá, Ocean
- ⁶³ Bahá'u'lláh, *Het Boek van Zekerheid*, pag. 109
- ⁶⁴ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, VII
- ⁶⁵ *The Summons of the Lord of Hosts*, par. 126.
- ⁶⁶ Johannes 10.16, NBV

-
- ⁶⁷ Koran, sura 39, vers 69
⁶⁸ Matteüs 6.10, NBV
⁶⁹ Koran, sura 85, vers 2
⁷⁰ Openbaring 21.2, NBV
⁷¹ ibid., 3.12, NBV
⁷² Jesaja 2.2, NBV
⁷³ ibid., 3.15, NBV
⁷⁴ Daniël 12.9, NBV
⁷⁵ Jesaja 62.2, NBV
⁷⁶ Koran, sura 21, vers 104.
⁷⁷ Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, IV
⁷⁸ Lucas 17.21, NBV
⁷⁹ Matteüs 21.33, NBV
⁸⁰ ibid., 13.23, NBV
⁸¹ ibid., 7.17, NBV
⁸² Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, XCVI
⁸³ ibid., CXX